EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 12.12.2024
COM(2024) 569 final

KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

Kertomus alv-perusteisten omien varojen järjestelmän toiminnasta

Sisällysluettelo

1. Johdanto 2

1.1. Omien varojen järjestelmän kehitys 2

1.2. Alv-kehys vuoden 2021 uudistukseen asti 3

1.3. Vuoden 2021 uudistus 4

2. Alv-perusteisten omien varojen järjestelmän tehokkuus 6

2.1. Alv-perusteisten omien varojen perusteiden kehitys 7

2.2. Alv-perusteisista omista varoista saatavien tulojen kerääminen 11

2.3. EU:n taloudellisten etujen suojaaminen 14

2.4. Jäsenvaltioilta saatu palaute 18

2.5. Päätelmät 20

3. Painotetun keskimääräisen verokannan kehitys vuoden 2016 jälkeen 21

3.1. Painotetun keskimääräisen verokannan kehitys: 2016–2020 21

3.2. Painotetun keskimääräisen verokannan kehitys: Vuosia 2021–2024 koskevat arviot 23

3.3. Painotetun keskimääräisen verokannan analyysia koskevat päätelmät 26

4. Päätelmät 26

Liite 27

1. Johdanto

Komissiolle on annettu tehtäväksi laatia kertomus alv-perusteisten omien varojen järjestelmän toiminnasta viimeistään 1. tammikuuta 2025. Lainsäädännön[1] mukaan kertomuksessa on annettava *"arvio siitä, onko alv-perusteisten omien varojen järjestelmä, erityisesti monivuotinen painotettu keskimääräinen verokanta, tehokas ja riittävä. Kertomukseen on tarvittaessa liitettävä ehdotus tämän asetuksen muuttamisesta lopullisen monivuotisen painotetun keskimääräisen verokannan laskemiseksi tuoreempien tietojen perusteella."*

Komissiolle uskotun tehtävän mukaisesti tässä kertomuksessa esitetään yleiskatsaus alv-perusteisten omien varojen järjestelmään tehdyistä muutoksista ja analysoidaan järjestelmän tehokkuutta arvioimalla asiaankuuluvien tulosindikaattoreiden kehitystä muutosten tekemisen jälkeen. Se sisältää myös jäsenvaltioiden suorittaman uuden järjestelmän arvioinnin. Lisäksi siinä arvioidaan järjestelmän riittävyyttä suhteessa vuonna 2021 tehtyihin muutoksiin erityisesti monivuotisen painotetun keskimääräisen verokannan osalta. Kertomuksessa annetaan myös tietoja siitä, kuinka moni jäsenvaltio soveltaa edelleen painotettua keskimääräistä verokantaa, johon liittyy varaumia ja mahdollisesti kansallisten alv-kantojen muutoksia.

1.1. Omien varojen järjestelmän kehitys

Arvonlisävero (alv) on yhteinen vero, jonka kaikki loppukuluttajat maksavat kuluttaessaan tavaroita tai palveluja sisämarkkinoilla. Kaikki jäsenvaltiot käyttävät veroa laajapohjaisena kulutusverona EU:n direktiiveissä vahvistettujen yhteisten puitteiden mukaisesti. Tämä yhteinen vero on keskeinen osa sisämarkkinoita, joka puolestaan on yksi EU:n suurimmista saavutuksista.

Alv-perusteisten omien varojen järjestelmä otettiin käyttöön vuonna 1970[2], ja sitä alettiin soveltaa asteittain alv-direktiivien välityksellä tapahtuneen vaiheittaisen yhdenmukaistamisen myötä. Sen käyttöönoton jälkeen alv-perusteiset tulot sekä tullit ja maatalousmaksut korvasivat vähitellen jäsenvaltioiden rahoitusosuudet. Alv-perusteisista tuloista tuli tuloja ja menoja tasapainottava määrä EU:n talousarvion rahoittamiseksi kokonaan omista varoista. Sovellettava verokanta vahvistetaan osana vuotuista talousarviomenettelyä.

Bruttokansantuloon (BKTL) perustuva maksuosuus otettiin käyttöön vuonna 1988 uusina tasapainottavina omina varoina. Näiden uusien omien varojen katsottiin liittyvän tiiviimmin kansalliseen taloudelliseen toimintaan, jolloin kunkin jäsenvaltion maksuosuudet vastasivat sen maksukykyä paremmin. BKTL-perusteisista omista varoista on vuosien mittaan tullut yhä merkittävämpi osa EU:n talousarviota, koska alv-perusteisten omien varojen verokantaa on alennettu asteittain vuoden 1985 1,4 prosentista[3] nykyiseen 0,3 prosenttiin[4] (kaavio 1).

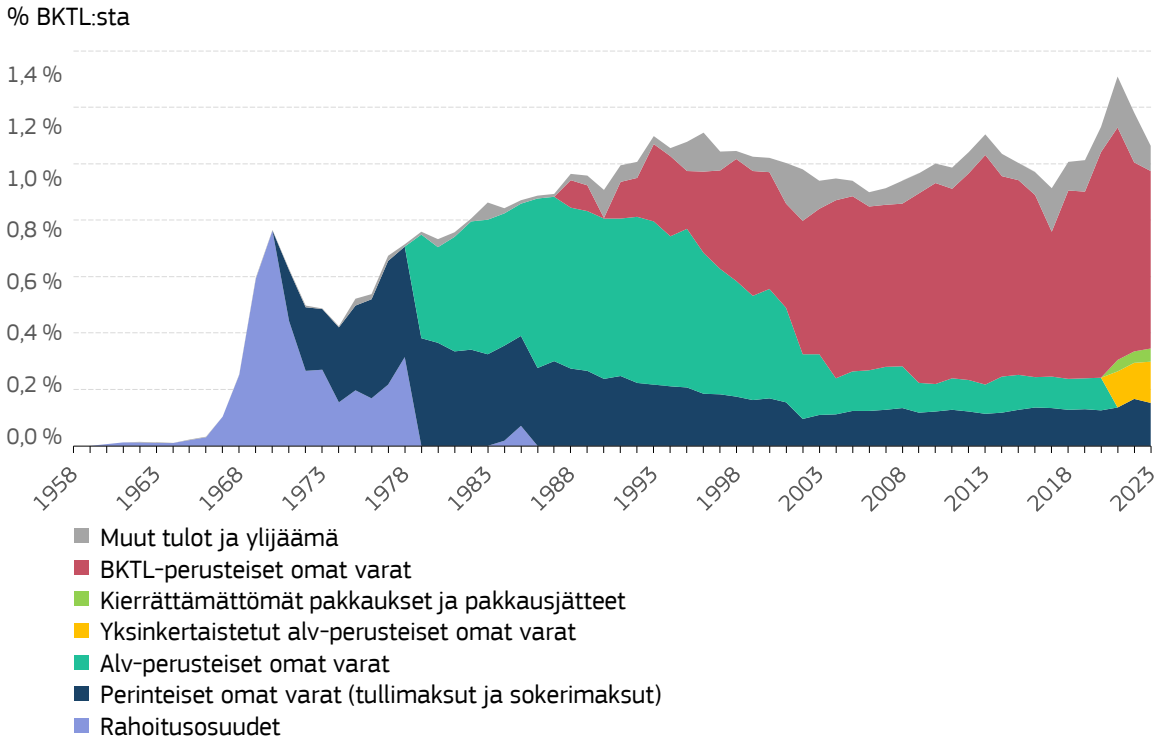
Alv-perusteisten omien varojen maksuosuus lasketaan soveltamalla yhdenmukaista verokantaa jäsenvaltioiden alv-määräytymisperusteisiin. Perusteet arvioidaan soveltamalla

[1] Arvonlisäverosta kertyvien omien varojen lopullisesta yhdenmukaisesta kantomenettelystä 29 päivänä toukokuuta 1989 annetun neuvoston asetuksen (ETY, Euratom) N:o 1553/89, sellaisena kuin se on muutettuna 30 päivänä huhtikuuta 2021 annetulla neuvoston asetuksella (EU, Euratom) 2021/769, 13 a artikla.
[2] Neuvoston päätös 70/243/EHTY, ETY, Euratom, tehty 21 päivänä huhtikuuta 1970.
[3] Verokannaksi vahvistettiin 1 prosentti vuonna 1970. Laajentuminen Espanjaan ja Portugaliin johti siihen, että sitä korotettiin 1,4 prosentin enimmäisarvoon. Verokanta alennettiin 29. syyskuuta 2000 tehdyllä päätöksellä 2000/597/EY 0,5 prosenttiin.
[4] EU:n julkinen talous, 2014.

yhdenmukaistettuja sääntöjä jäsenvaltioiden tosiasiallisesti keräämiin alv-tuloihin, jotka jaetaan tarvittavien oikaisujen tekemisen jälkeen maakohtaisella painotetulla keskimääräisellä alv-kannalla. Ajan mittaan on toteutettu joitakin muutoksia. Ensinnäkin kunkin jäsenvaltion alv-perusteisten omien varojen määräytymisperuste rajoitettiin 50 prosenttiin BKTL:sta niiden jäsenvaltioiden suojelemiseksi, joissa kulutuksen osuus loppukysynnästä on suurempi, sekä köyhempiin maihin kohdistuvien regressiivisten vaikutusten vähentämiseksi. Toiseksi jotkin jäsenvaltiot hyötyivät alennetuista verokannoista vuoteen 2020 asti[5].

Alv-perusteisten omien varojen osuus on pienentynyt ajan mittaan. Vuonna 2024 niiden osuus oli noin 14 prosenttia EU:n talousarvioon kerätyistä tuloista.

Kaavio 1 – Tulojen kehitys 1958–2023

Lähde: Komission yksiköt

1.2. Alv-kehys vuoden 2021 uudistukseen asti

Alv-perusteisiin omiin varoihin sovellettiin vuoteen 2021 saakka monimutkaisia laskelmia. Laskelmien monimutkaisuus johtui pääasiassa kahdesta tekijästä: 1) tarpeesta määrittää ”nimellinen” alv-peruste, joka vastasi alv-direktiivien yhdenmukaista soveltamista; 2) alv-kantojen moninaisuudesta, jonka vuoksi painotettu keskimääräinen verokanta jouduttiin laskemaan vuosittain.

[5] Vuosina 2007–2013 verokanta oli Itävallassa 0,225 prosenttia, Saksassa 0,14 prosenttia ja Ruotsissa sekä Alankomaissa 0,1 prosenttia. Vuosina 2014–2020 verokanta oli 0,15 prosenttia Saksan, Alankomaiden ja Ruotsin osalta. Yhtenäistä 0,3 prosentin verokantaa on sovellettu myös näihin maihin vuodesta 2021 alkaen.

Ensimmäisen tekijän osalta alv-perusteisten omien varojen määräytymisperusteen yhdenmukaistaminen edellytti lukuisia oikaisuja ja tilastollisia hyvityksiä. *Oikaisujen* avulla otettiin alv-tuloissa huomioon tekijät, jotka eivät liittyneet alv:oon.

Näiden oikaisujen osuus kaikista tuloista oli 0,5 prosenttia vuosina 2016–2019. *Tilastollisten hyvitysten* tavoitteena oli ”neutraloida” alv-direktiiviä koskevien kansallisten poikkeusten vaikutus. Niiden osuus oli kyseisenä ajanjaksona noin 0,5 prosenttia määräytymisperusteesta (ks. tarkemmat tiedot taulukoista 4 ja 5). Luettelo kaikista oikaisuista ja hyvityksistä on liitteessä 3.

Toisen tekijän osalta todetaan, että tietyn kalenterivuoden alv-perusteisten omien varojen määräytymisperusteen laskemiseksi oli jaettava jäsenvaltion kyseisen vuoden aikana kantamien alv-nettotulojen kokonaismäärä verokannalla, jota soveltamalla vero oli kyseisenä vuonna kannettu kyseisessä jäsenvaltiossa. Jos jäsenvaltiossa kuitenkin sovellettiin useampia alv-verokantoja, alv-perusteisten omien varojen yhdenmukainen määräytymisperuste laskettiin jakamalla kannettujen alv-nettotulojen kokonaismäärä kyseisen maan alv:n painotetulla keskimääräisellä verokannalla. Menetelmä määriteltiin arvonlisäverosta kertyvien omien varojen lopullisesta yhdenmukaisesta kantomenettelystä annetussa neuvoston asetuksessa (ETY, Euratom) 1553/89.

1.3. Vuoden 2021 uudistus

Yksinkertaistetut laskelmat

Alv-perusteisia omia varoja yksinkertaistettiin vuosien 2021–2027 monivuotisesta rahoituskehyksestä alkaen järjestelmän yksinkertaistamiseksi ja komission ja jäsenvaltioiden hallintojen hallinnollisen taakan keventämiseksi.

Ensinnäkin suurin osa poikkeuksia ja vapautuksia koskevista mukautuksista (*oikaisut* ja *hyvitykset*) poistettiin, mikä helpotti laskelmien tekemistä.

Toiseksi uudessa järjestelmässä alv-perusteisten omien varojen perusteen laskentatapa on aiempaa helpompi: valtion alv-tulot jaetaan kiinteään viitevuoteen perustuvalla painotetulla keskimääräisellä alv-kannalla sen sijaan, että käytettäisiin jokaiselle vuodelle erikseen laskettua painotettua verokantaa. Tämän painotetun keskimääräisen verokannan viitevuodeksi vahvistettiin vuosi 2016, ja sitä sovelletaan koko vuosien 2021–2027 monivuotisen rahoituskehyksen ajan. Sen jälkeen sen käyttö jatkuu neuvoston asetuksen (ETY, Euratom) N:o 1553/89 muuttamiseen asti.

Samoin kuin aiemmassa järjestelmässä, kunkin jäsenvaltion alv-määräytymisperusteet rajoitetaan enintään 50 prosenttiin kunkin jäsenvaltion BKTL:stä alv-perusteisten omien varojen regressiivisyyden rajoittamiseksi. Vuodesta 2021 alkaen kunkin jäsenvaltion alv-perusteeseen sovelletaan yhdenmukaista 0,3 prosentin verokantaa.

Alv-perusteisten omien varojen määräytymisperusteen laskenta perustuu edelleen kannettuihin tuloihin. Kaikki kannettu alv olisi otettava huomioon. Näin ollen olisi vähennettävä kaikki jäsenvaltioiden arvonlisäveroksi kirjaamat erät, jotka eivät ole luonteeltaan arvonlisäveroa, kuten sakot tai viivästyskorot. Liitteissä 1 ja 2 esitetään selvitys, joka jäsenvaltioiden on toimitettava vuosittain sekä vanhassa että uudessa järjestelmässä.

Taulukko 1 – Uuden ja vanhan alv-perusteisten omien varojen järjestelmien vertailu

	2014–2020	2021–2027	Erot
Alv-tulot	Jäsenvaltioiden keräämät alv-tulot vähennettynä alv-palautuksilla	Jäsenvaltioiden keräämät alv-tulot vähennettynä alv-palautuksilla	Ei eroa
Oikaisut	Asetuksessa N:o 1553/89 edellytetyt oikaisut[6]	Oikaisut, jotka koskevat vain alueellista soveltamisalaa[7] ja poikkeuksia alv-direktiivistä	Oikaisujen määrän väheneminen
Painotettu keskimääräinen verokanta (WAR)	Lasketaan vuosittain	Käytetään vuoden 2016 jäädytettyä WAR-arvoa	Ei enää WAR-laskelmia
Hyvitykset	Hyvityksiä käytetään	Hyvityksiä ei käytetä	Ei enää hyvityksiä
Alv-perusteen määrittäminen	Alv-tulot (+/-oikaisut) / WAR_N + hyvitykset	Alv-tulot (+/- oikaisut) /WAR_{2016}	Helpompi laskenta
Enimmäismäärä	Alv-perusteisten omien varojen peruste enintään 50 % BKTL:stä kussakin jäsenvaltiossa	Alv-perusteisten omien varojen peruste enintään 50 % BKTL:stä kussakin jäsenvaltiossa	Ei eroa
Verokanta	0,3 % (lukuun ottamatta Alankomaita, Saksaa ja Ruotsia, joissa 0,15 %)	0,3 % kaikille jäsenvaltioille	Ei enää poikkeuksia

Kohdennetut tarkastukset

Komissio toteuttaa alv-perusteisten omien varojen tarkastuksia omien varojen järjestelmää koskevista täytäntöönpanotoimenpiteistä annetun neuvoston asetuksen 2021/768 2 artiklan 4 kohdan mukaisesti. Tarkastuksilla varmistetaan kannetun alv:n nettomäärän laskemista koskevien toimien virheettömyys, käytettyjen tietojen asianmukaisuus ja omien varojen määrän määrittämiseen käytettyjen laskelmien oikeellisuus.

Tarkastusten yleisenä tarkoituksena on varmistaa, että kukin jäsenvaltio maksaa EU:n talousarvioon oikean määrän alv-perusteisia omia varoja. Tarkastuksissa komissio tarkastaa kaikki alv-määräytymisperustetta koskevaan vuosittaiseen selvitykseen liittyvät näkökohdat (tulot, tulojen oikaisut, vuoden 2016 painotettu keskimääräinen verokanta (jos on tehty varauma) jne.). Tarkastuksilla pyritään myös saamaan kohtuullinen varmuus siitä, että kansalliset järjestelmät ja alv-perusteen määrittämismenettelyt ovat luotettavia, tehokkaita, tarkkoja, kattavia ja sovellettavan EU:n lainsäädännön mukaisia sekä laajuutensa ja menetelmänsä että käytettyjen tietojen laadun osalta.

Uuden järjestelmän mukanaan tuomat muutokset helpottavat huomattavasti vuosittaisten selvitysten laatimista ja tarkastusten valmistelua sekä toteuttamista. Lisäksi ne helpottavat

[6] Liitteessä 1 on yhteenvetolaskelman malli, jossa esitetään kaikki vanhassa järjestelmässä sovelletut oikaisut ja hyvitykset.
[7] Direktiivin 2006/112/EY (alv-direktiivi) 6 ja 7 artiklassa esitetyllä tavalla.

tarkastusten toteuttamista ja seurantaa merkittävästi sekä jäsenvaltioiden että komission kannalta. Kuten taulukoista 4 ja 5 käy ilmi, muutosten seurauksena päästiin eroon myös merkittävästä määrästä laskutoimituksia. Asioita helpottaa myös vuoden 2016 painotetun keskimääräisen verokannan käyttö sen sijaan, että verokanta laskettaisiin uudelleen kullekin vuodelle.

Näiden muutosten ansiosta jäsenvaltiot voivat käyttää vähemmän resursseja tähän tehtävään, johon kuuluu kansallisten vuosittaisten selvitysten laatiminen ja erilaisia laskelmia varten tarvittavien, usein muilta valtion virastoilta ja/tai muilta ulkoisilta tietolähteen tarjoajilta hankittavien tietojen toimittaminen. Kansallisten viranomaisten ei nyt myöskään tarvitse käyttää niin paljon aikaa tarkastusten valmisteluun ja niihin osallistumiseen.

Yksinkertaistaminen on vähentänyt myös komission työtaakkaa. Erityisesti tarkastuksen valmisteluun ja toteuttamiseen käytetty aika on lyhentynyt merkittävästi. Uuden järjestelmän mukaisesti tehdyissä tarkastuksissa (jotka koskevat vuosia 2021 ja 2022) keskitytään varmistamaan, että jäsenvaltioiden kantamien alv-tulojen kantamiseen, kokoamiseen ja ilmoittamiseen käyttämät järjestelmät ovat tehokkaita ja vaikuttavia. Kun uusi järjestelmä oli vasta otettu käyttöön, tarkastuksissa keskityttiin kuitenkin käsittelemään jäsenvaltioiden kanssa yhdessä myös sittemmin lopetettuja laskentaeriä koskevia avoimia varaumia aiemmilta vuosilta. Uuden järjestelmän mukaisten tarkastusten aikasäästöt kasvavat ajan mittaan edelliseen järjestelmään liittyvien varaumien määrän vähentyessä vähitellen. Tarkastusajan odotetaan ilman vanhan järjestelmän mukaisiin varaumiin liittyvää työtä lyhenevän rikkomisten määrän mukaan vaihdellen yhdestä viikosta keskimäärin 2–2,5 päivään.

Euroopan tilintarkastustuomioistuin kiitti vuonna 2021 toteutetun yksinkertaistamisen etuja lausunnossaan 11/2020[8], jossa vahvistettiin, että yksinkertaistaminen auttaa vähentämään sekä komission että jäsenvaltioiden hallinnollista taakkaa vaikuttamatta kuitenkaan merkittävästi alv-perusteisten rahoitusosuuksien tarkkuuteen.

2. Alv-perusteisten omien varojen järjestelmän tehokkuus

Järjestelmän tehokkuuden arvioimiseksi tässä osiossa analysoidaan, missä määrin EU:n talousarviota on suojattu riittävästi ja alv-maksuosuus on peritty asianmukaisesti. Siinä arvioidaan myös alv-perusteisten omien varojen määräytymisperusteiden ja niiden eri osien kehitystä sen arvioimiseksi, miten yksinkertaistaminen on vaikuttanut omiin varoihin.[9]

[8] Lausunto 11/2020 (annettu Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 287 artiklan 4 kohdan ja 322 artiklan 2 kohdan nojalla) ehdotuksesta neuvoston asetukseksi (EU, Euratom) arvonlisäverosta kertyvien omien varojen lopullisesta yhdenmukaisesta kantomenettelystä annetun asetuksen (ETY, Euratom) N:o 1553/89 muuttamisesta (asiakirja 12771/20, toimielinten välinen asia 2018/0133 (NLE)) (europa.eu).
[9] Kertomuksen kohdassa 2 käytettyjen tietojen laskenta perustuu maaliskuun 2024 tilanteeseen.

2.1. Alv-perusteisten omien varojen perusteiden kehitys

Alv-määräytymisperuste on vuoden 2021 uudistuksella toteutetuista muutoksista huolimatta **kasvanut vuodesta 2016 lähtien** vuotta 2020[10] lukuun ottamatta[11]. Tähän kehitykseen ovat vaikuttaneet useat tapahtumat, joista merkittävin oli covid-19-pandemia vuonna 2020, ja muut makrotaloudelliset vaikutukset, kuten hintojen nousu vuosina 2021 ja 2022, jotka vaikuttivat kulutukseen ja taloudessa kannettuun arvonlisäveroon (kaaviot 2 ja 3).

Alv-perusteisista omista varoista saatavat tulot kehittyivät samaan tapaan vuoteen 2019 saakka ja sitä seuraavina vuosina vähemmän (taulukko 3). Omien varojen määräytymisperusteen rajoittamisella 50 prosenttiin BKTL:sta on merkitystä, mutta suurin syy on se, että ennusteen ja lopullisen alv-perusteen mukaisten tulojen välinen ero näkyy kokonaisuudessaan vasta myöhempinä vuosina saldojen toteuttamisen viiveen vuoksi.

Taulukko 2 – EU-27:n alv-perusteisten omien varojen yhteenlasketun määräytymisperusteen kehitys

Miljoonaa euroa	2016	2017	2018	2019	2020	2021*	2022*
Alv-perusteisten omien varojen määräytymisperuste	5 231 083	5 564 631	5 838 647	6 005 905	5 654 042	6 355 460	7 154 323
Vuotuinen kasvuvauhti		6,4 %	4,9 %	2,9 %	-5,9 %	12,4 %	12,6 %

Lähde: Alv-selvitykset.

Alv-perusteen laskentamenetelmä on selostettu liitteessä 1 vanhan ja liitteessä 2 uuden järjestelmän osalta.

*Peruste on vuodesta 2021 alkaen saatu jakamalla nettotulot vuoden 2016 painotetulla keskimääräisellä verokannalla.

Taulukko 3 – EU-27:n alv-perusteisista omista varoista saatavien tulojen yhteenlasketun määrän kehitys

Miljoonaa euroa	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Alv-perusteisista omista varoista saatavat tulot	15 859	16 947	17 624	18 128	17 858	18 340	19 666
Vuotuinen kasvuvauhti		6,9 %	4,0 %	2,9 %	-1,5 %	2,7 %	7,2 %

Lähde: Euroopan komission tilinpäätös.

Tulot lasketaan soveltamalla verokantaa alv-perusteeseen määräytymisperusteen rajoittamisen jälkeen. Alv-perusteeseen tehdään lisäksi saldojen laskentatuloksiin perustuvat oikaisut (kohta 2.2)

[10] Liitteessä 5 esitetään eri jäsenvaltioiden alv-perusteiden kehitys vuosina 2016–2022.
[11] Vuodesta 2021 alkaen alv-perusteet on laskettu jakamalla tulot vuoden 2016 jäädytetyllä painotetulla keskimääräisellä verokannalla, kun sitä ennen käytettiin kunkin vuoden todellista painotettua keskimääräistä verokantaa.

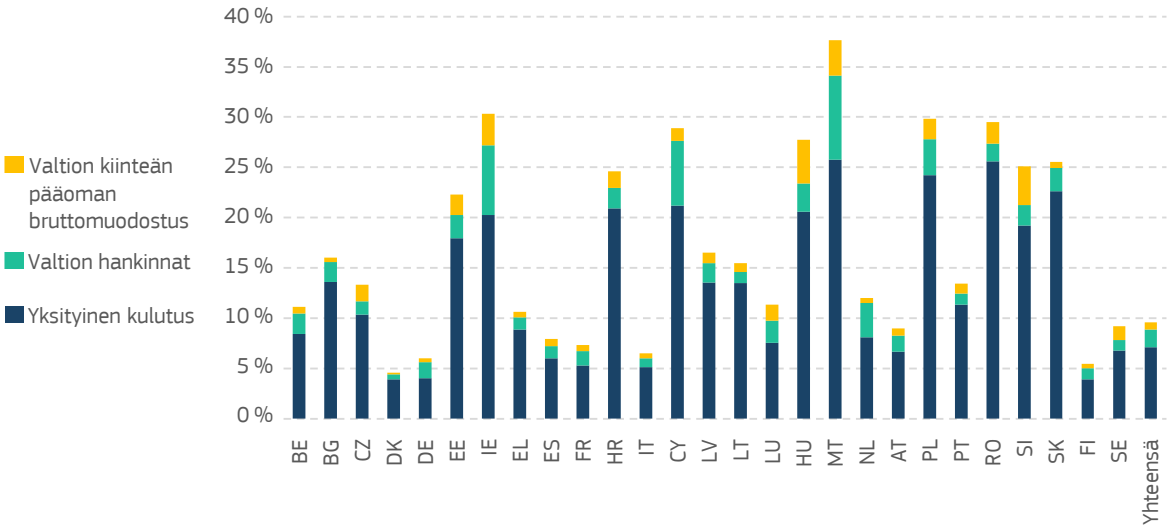
alv-tulojen laskemiseksi. Liitteessä 4 on lisäksi vertailu niiden jäsenvaltioiden alv-perusteista, joissa sovelletaan määräytymisperusteen rajoittamista.

Alv-perusteen kehitystä voidaan analysoida tarkemmin tarkastelemalla tärkeimpiä siihen vaikuttavia tekijöitä. Alv-perusteen muodostavat keskeiset menoluokat ovat kotitalouksien kulutus, valtion hankinnat ja valtion kiinteän pääoman bruttomuodostus (GFCF). Nämä luokat muodostavat yhdessä noin 88 prosenttia alv:n kokonaisperusteesta (2020), ja yritysten välituotekäyttömenot muodostavat valtaosan jäljelle jäävästä määrästä. Kotitalouksien kulutus on näistä ryhmistä merkittävin. Sen osuus arvonlisäveron piiriin kuuluvista menoista on jäsenvaltiosta riippuen 60–80 prosenttia.

Kun kolmea tärkeintä alv-määräytymisperusteen komponenttia[12] tarkastellaan kansantalouden tilinpidon käypinä hintoina esitettyjen indikaattorien avulla, **kotitalouksien kulutus oli tärkein alv-pohjan kasvua edistävä tekijä vuosina 2016–2022**, ja sen osuus EU-27:ssä oli yhteensä keskimäärin 74 prosenttia alv-perusteesta (kaavio 2).

[12] Näitä makrotaloudellisia indikaattoreita käytetään myös vuotuisen talousarvion arvonlisäverosta kertyvien omien varojen perusteen ennustamisessa.

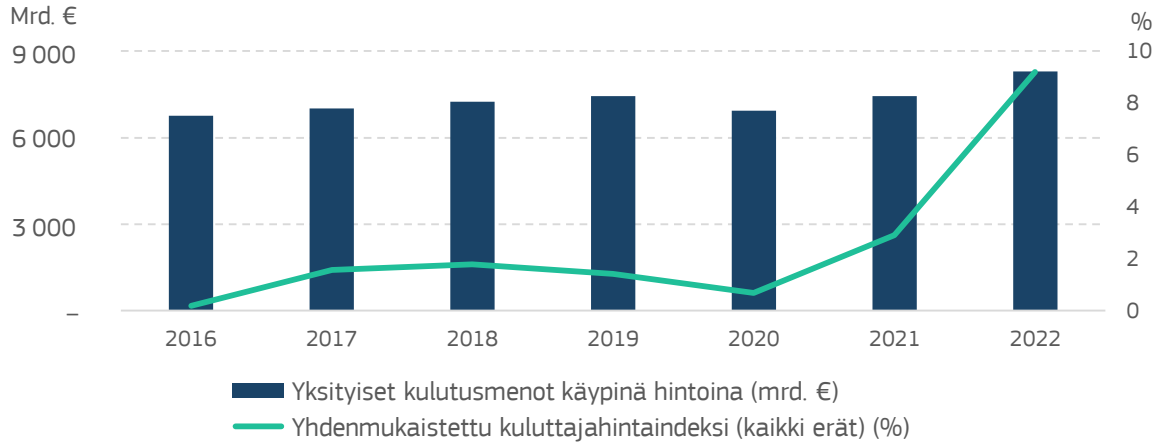
Kaavio 2 – Alv-määräytymisperusteen komponenttien makrotaloudellisten indikaattoreiden kehitys (2016–2022)

Lähde: Omia varoja käsittelevän neuvoa-antavan komitean ennusteet. Omat laskelmat.

Inflaatiolla oli suuri merkitys yksityisten kulutusmenojen kehityksessä EU-27:n tasolla vuosina 2021 ja 2022 (kaavio 3).

Kaavio 3 – Inflaation ja yksityisen kulutuksen kehitys käypinä hintoina 2016–2022 EU-27

Lähde: Euroopan komission syksyn 2023 talousennuste.

Alv-järjestelmän yksinkertaistaminen ei vaikuttanut perusteen kehitykseen merkittävästi. Jäsenvaltioiden alv-selvitysten kunkin pääasiallisen komponentin painoarvo on pysynyt suhteellisen vakaana lukuun ottamatta oikaisuja, joiden absoluuttinen määrä on lisääntynyt uudistuksen jälkeen (taulukko 4). Niiden oikaisujen, joita ei enää sovelleta, vaikutus on enintään 0,1 prosenttia nettotuloista, kun taas hyvitysten osuus yhteenlasketusta alv-perusteesta on enintään 0,6 prosenttia (taulukot 5 ja 6). Hyvitysten absoluuttinen arvo kasvoi vuosina 2019 ja 2020 jäsenvaltioiden soveltamien poikkeusten muutosten vuoksi. Esimerkiksi Italia on ottanut käyttöön korkeamman kynnysarvon verosta vapautettujen pienyritysten järjestelmässä. Jotkin rajoitetut hyvitykset (kuten alv-direktiivin rikkomiseen liittyvät korvaukset) kirjataan uudessa järjestelmässä oikaisuina, mikä selittää oikaisujen painoarvon hienoisen kasvun vuosina 2021 ja 2022.

Taulukko 4 – ALV-ilmoitusten pääasiallisten komponenttien kehitys (EU-27)

EU-27	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Oikaisut (miljoonaa euroa)	4 612	5 041	5 546	6 256	6 212	9 414	14 754
Oikaisut prosentteina nettotuloista (%)	0,53 %	0,55 %	0,57 %	0,63 %	0,68 %	0,89 %	1,24 %
Hyvitykset (miljoonaa euroa)	8 013	23 179	27 328	34 974	35 809		
Hyvitykset prosentteina yhteenlasketusta alv-perusteesta (%)	0,15 %	0,42 %	0,47 %	0,58 %	0,63 %	–	–

Lähde: Alv-selvitykset ja omat laskelmat.

Taulukko 5 – Oikaisujen kehitys prosentteina nettotuloista*

EU27	2016	2017	2018	2019	2020
Pienet verotettavat yritykset (%)	-0,03 %	-0,03 %	-0,03 %	-0,03 %	-0,02 %
Asteittainen verohelpotus (%)	0,01 %	0,01 %	0,01 %	0,01 %	0,01 %
Maataloustuottajien vakiokanta (%)	-0,08 %	-0,05 %	-0,06 %	-0,05 %	-0,07 %
Lopetetut oikaisut yhteensä (%)	-0,10 %	-0,07 %	-0,08 %	-0,07 %	-0,08 %

Lähde: Alv-selvitykset ja omat laskelmat.
*Nämä oikaisut poistettiin vuonna 2021.

Taulukko 6 – Hyvitysten kehitys prosentteina yhteenlasketusta alv-perusteesta*

EU-27	2016	2017	2018	2019	2020
Verosta vapautetut pienyritykset (%)	0,22 %	0,25 %	0,27 %	0,43 %	0,46 %
Liitteessä X olevan A osan[13] mukaiset hyvitykset (%)	-0,11 %	-0,11 %	-0,10 %	-0,09 %	-0,10 %
Liitteessä X olevan B osan[14] hyvitykset (%)	0,45 %	0,48 %	0,50 %	0,52 %	0,53 %
Henkilöautot (%)	-0,29 %	-0,29 %	-0,29 %	-0,29 %	-0,29 %
Henkilöautoista aiheutuvat menot (%)	-0,22 %	-0,21 %	-0,19 %	-0,23 %	-0,23 %
Hyvitykset yhteensä (%)	0,15 %	0,42 %	0,47 %	0,58 %	0,63 %

Lähde: Alv-selvitykset ja omat laskelmat.
*Nämä hyvitykset poistettiin vuonna 2021.

[13] Liitteessä X olevaan A osaan sisältyvät hyvitykset koskevat hammasteknikkoja, julkista radiota ja televisiota, rakennuksia ja maapohjaa sekä matkatoimistoja.
[14] Liitteessä X olevaan B osaan sisältyvät hyvitykset koskevat pääsyä urheilutapahtumiin, vapaita ammatteja, julkisia televiestintäpalveluja, polttohautausta ja hautaustoimistoja, sokeita henkilöitä, sodan uhrien muistomerkkejä, yksityisiä sairaaloita, julkista vesihuoltoa, uudisrakennuksia ja maapohjaa, matkustajakuljetusta, ilma-aluksia, sota-aluksia ja matkatoimistoja (EU:ssa).

Taulukko 7 – Analyysi alv-perusteesta vuosina 2016–2022

EU-27 miljoonaa euroa	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Tulot	868 503	917 138	959 113	992 668	913 713	1 056 431	1 182 601
Nettotulot	873 114	922 179	964 658	998 924	919 926	1 059 404	1 185 813
Painotettu keskimääräinen verokanta	16,72 %	16,64 %	16,60 %	16,73 %	16,37 %	16,72 %	16,72 %
Hyvitykset yhteensä	8 013	23 179	27 328	34 974	35 809	–	–
Lopullinen peruste (ennen rajoitusta)	5 231 083	5 564 631	5 838 647	6 005 905	5 654 042	6 355 460	7 154 323
Lopullisen perusteen vuotuinen kasvu		6,38 %	4,92 %	2,86 %	-5,86 %	12,40 %	12,57 %

Huomautus: Vuosien 2021 ja 2022 painotettu keskimääräinen verokanta on jäädytetty vuoden 2016 painotettu keskimääräinen verokanta.
Lähde: Alv-selvitykset.

2.2. Alv-perusteisista omista varoista saatavien tulojen kerääminen

Jäsenvaltiot maksavat arvonlisäverosta kertyviin omiin varoihin perustuvan maksuosuuden kuukausittain yhdessä muiden omien varojen kanssa. Komissio kerää alv-tulot aluksi komission ja jäsenvaltioiden omia varoja käsittelevässä neuvoa-antavassa komiteassa hyväksymien alv-perusteita koskevien ennusteiden (ACOR/ennuste) perusteella. Alv-maksuosuudet lasketaan ja maksetaan ennusteiden perusteella, joten niihin on tehtävä myöhemmin alv-selvityksissä annettujen todellisten tietojen mukaiset mukautukset. Alv-selvityksiin voi sisältyä myös alv-perusteiden muutoksia neljän edellisen vuoden ajalta. Jos komissio tai jäsenvaltiot ovat esittäneet varaumia, myös aiempia vuosia koskevia tietoja voidaan mukauttaa.

Komissio laskee kunkin jäsenvaltion osalta alv-perusteisten omien varojen ennusteen ja selvityksissä toimitettujen uusimpien tietojen (saldojen) välisen eron.

Komissio ilmoittaa jäsenvaltioille saldolaskelman tuloksen selvityksen tietojen toimittamista seuraavan vuoden 1. helmikuuta mennessä, ja jäsenvaltioiden on asetettava määrät saataville sitä vuotta seuraavan vuoden maaliskuun ensimmäisenä työpäivänä, jona komissio on ilmoittanut jäsenvaltioille saldolaskelmasta. Jos jäsenvaltiot eivät suorita tarvittavia maksuja, voidaan periä korkoa (alle 1 000 euron koroista luovutaan).

Taulukko 8 – Arvonlisäveron mukautukset (saldot)*

EU-27 miljoonaa euroa	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Ensimmäisen selvityksen ja ennusteen välisistä eroista johtuvat alv-saldot	313	418	502	403	–54	1 011	1 734
Aiempien selvitysten tarkistuksista johtuvat alv-saldot	87	6	23	–1	121	97	125
EU-27 yhteensä	400	424	525	402	68	1 108	1 859

Lähde: EU:n tilinpäätös ja Euroopan komission laskelmat. Liitteessä 6 esitetään alv-oikaisujen kehitys jäsenvaltioittain.

* Saldojen laskentatulokset muuttavat vuosittain viimeisimmän käytettävissä olevan vuoden ja aiempien vuosien tietoja.

Uusi omien varojen perusteen laskentajärjestelmä ei ole vaikuttanut alv-perusteisten omien varojen laskenta- ja keräysprosessiin ja sen mukautuksiin (saldoihin). Erääntyneitä maksuja ei ole maksamatta.

Vuosien 2021 ja 2022 saldolaskentojen tulos on huomattavasti suurempi kuin aiempina vuosina, samoin useimpia jäsenvaltioita koskevat mukautukset (ks. myös liite 6). Tärkein näihin vaihteluihin vaikuttava tekijä on vuosien 2021 ja 2022 alv-perusteita koskevien ennusteiden oikaisu, jota käytetään asiaankuuluvien EU:n talousarvioiden rahoittamiseen, koska inflaatio kasvoi ennakoitua enemmän.

Komissio arvioi jatkuvasti alv-tulojen kantamista jäsenvaltioissa ja alv-varojen asianmukaisen kantamisen lisäämistä koskevien toimenpiteiden käyttöönottoa (laatikko 1).

Laatikko 1: Aloitteet alv-varojen asianmukaisen kantamisen parantamiseksi jäsenvaltioissa

Alv-perusteisten omien varojen osuus on noin 2 prosenttia jäsenvaltioiden kantamista alv-tuloista. Näin ollen alv-tulojen kantamisen parantamiseen tähtäävät toimenpiteet hyödyttävät ensisijaisesti kansallisia talousarvioita, mutta jossain määrin myös EU:n talousarviota.

Arvonlisäveron kantaminen – Yhdeksäs kertomus alv-rekisteröitymisen sekä alv:n kannon ja valvonnan menettelyistä (asetuksen N:o 1553/89 12 kohta)

Komissio laatii viiden vuoden välein kertomuksen jäsenvaltioiden toteuttamista alv:n kantoon liittyvistä toimenpiteistä ja niiden alv:n kannossa saavuttamasta edistyksestä sekä mahdollisista parannuksista. Komissio antoi huhtikuussa 2022[15] julkaistussa viimeisimmässä kertomuksessa esitetyn arviointinsa jälkeen 39 suositusta jäsenvaltioiden alv-kantojärjestelmän parantamiseksi.

Suositukset koskevat pääasiassa jäsenvaltioiden alv-kantoprosesseja eli alv-rekisteröitymistä ja riskianalyysia, alv-tietotekniikkaa ja uusia teknologioita, ilmoitusten tekemistä ja maksamista, alv-velkojen perintää, alv:n palautuksia ja alv-tarkastuksia, alv-kirjanpitoa, vastuuvelvollisuutta ja riita-asioita. Ehdotettujen toimenpiteiden ripeä täytäntöönpano parantaa EU:n talousarvion alv-perusteisten omien varojen järjestelmän riittävyyttä.

Sen vuoksi komissio kehotti kertomuksen päätelmissä jäsenvaltioita toteuttamaan sen suositukset, jotta voidaan paitsi auttaa tuottamaan EU:n kohtaamiin suuriin haasteisiin vastaamiseksi tarvittavia verotuloja, myös tasapuolistaa sisämarkkinoiden toimintaedellytyksiä ja edistää nopeampaa ja kestävämpää pandemian jälkeistä elpymistä.

Muutokset aliperintää ja petoksia koskevaan alv-lainsäädäntöön

Keskitetystä minipalvelupisteestä (MOSS), joka otettiin käyttöön 1. tammikuuta 2015, tuli 1. heinäkuuta 2021 alkaen laajennettu arvonlisäveron erityisjärjestelmä (OSS)[16], joka kattaa laajemman valikoiman luovutuksia ja suorituksia, minkä seurauksena on toteutettu lisää

[15] eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:52022DC0137.

[16] Neuvosto hyväksyi nämä säännöt direktiivillä 2017/2455 joulukuussa 2017 ja direktiivillä 2019/1995 (ks. konsolidoitu teksti: Neuvoston direktiivi 2006/112/EY, annettu 28 päivänä marraskuuta 2006, yhteisestä arvonlisäverojärjestelmästä).

yksinkertaistuksia. Laajennettu arvonlisäveron erityisjärjestelmä kattaa kolme erityisjärjestelmää: muu kuin unionin järjestelmä, unionin järjestelmä ja tuontijärjestelmä.

Olemassa olevien muun kuin unionin järjestelmän ja unionin järjestelmän soveltamisalaa on laajennettu, mutta tuontijärjestelmä on uusi. Näiden erityisjärjestelmien ansiosta verovelvolliset voivat verkkoportaalin kautta antaa alv-ilmoituksen ja maksaa alv:n luovutuksista tai suorituksista sellaisissa jäsenvaltioissa, joihin ne eivät (yleensä) ole sijoittautuneet, siihen jäsenvaltioon, jossa ne ovat rekisteröityneet (tunnistamisjäsenvaltio). Tämä säästää veronmaksajilta useissa jäsenvaltioissa alv-velvolliseksi rekisteröitymisen kustannukset.

Näitä järjestelmiä käytetään laajalti. Jäsenvaltiot keräsivät vuonna 2022 yhteensä yli 17 miljardia euroa laajennetun OSS-portaalin kautta, joka kattaa verkkokaupan EU:ssa. Myös sähköisen kaupankäynnin tavaroiden tuonnista kerättiin 2,5 miljardia euroa alv-tuloja. Tähän sisältyvät uudet alv-tulot, jotka on saatu sen jälkeen, kun aiemmin enintään 22 euron arvoisten tavaroiden tuontiin sovellettu, petoksille erittäin altis alv-vapautus poistettiin käytöstä[17]. Sääntöjen noudattamisen helpottaminen, mikä edistää niiden noudattamista, edistää sisämarkkinoiden moitteetonta toimintaa, koska kaikkiin myyjiin sovelletaan samaa alv-kantaa niiden sijoittautumispaikasta riippumatta.

Komission neuvostolle ja Euroopan parlamentille maaliskuussa 2018 esittämä kertomus[18] direktiivin 2006/112/EY 199 a ja 199 b artiklan vaikutuksista petosten torjuntaan, jäljempänä 'kertomus', johti toiseen tärkeään lainsäädäntöaloitteeseen, jolla parannettiin alv:n kantojärjestelmän riittävyyttä ja alv-direktiivin noudattamista.

Kertomuksen mukaan jäsenvaltiot ja sidosryhmät pitävät direktiivin 2006/112/EY 199 a artiklassa säädettyä käännetyn verovelvollisuuden mekanismia yleisesti ottaen tehokkaana välineenä alv-petosten torjunnassa tai estämisessä kyseessä olevilla aloilla. Kyseisten toimenpiteiden soveltamista on sen vuoksi jatkettu rajoitetun ajan neuvoston direktiivin (EU) 2018/1695 ja neuvoston direktiivin (EU) 2022/890 voimaantulon jälkeen lopullisen alv-järjestelmän suunniteltuun voimaantuloon asti.

Euroopan komissio ehdotti lisäksi joulukuussa 2022 toimenpiteitä, joilla nykyaikaistetaan ja parannetaan EU:n alv-järjestelmän toimivuutta yritysten kannalta ja parannetaan sen kykyä torjua petoksia pidemmälle viedyn digitalisaation avulla[19]. Tätä kertomusta laadittaessa lainsäädäntöpaketista ollaan neuvottelemassa neuvostossa.

Keskeiset ehdotetut toimet auttavat jäsenvaltioita keräämään vuosittain jopa 11 miljardia euroa enemmän alv-tuloja. Lainsäädäntöpaketin tavoitteena on muun muassa siirtyminen reaaliaikaiseen digitaaliseen raportointiin, joka perustuu EU:ssa rajat ylittävää toimintaa harjoittavien yritysten sähköiseen laskutukseen, matkustajaliikenteen ja lyhytaikaisen

[17] Lähde: Verotuksen ja tulliliiton pääosasto / lehdistötiedote 30.6.2023/ EU VAT rules for e-commerce two years on: Updated revenue figures point again to a successful implementation.

[18] COM(2018) 118 final, 8.3.2018 Komission kertomus neuvostolle ja Euroopan parlamentille neuvoston direktiivin 2006/112/EY 199 a ja 199 b artiklan vaikutuksista petosten torjuntaan.

[19] Ehdotus neuvoston direktiiviksi direktiivin 2006/112/EY muuttamisesta alv-sääntöjen mukauttamiseksi digiaikaan. Ehdotus neuvoston asetukseksi asetuksen (EU) N:o 904/2010 muuttamisesta digiajan edellyttämien alv-alan hallinnollista yhteistyötä koskevien järjestelyjen osalta.
Ehdotus neuvoston täytäntöönpanoasetukseksi täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 282/2011 muuttamisesta tiettyjä alv-järjestelmiä koskevien tietovaatimusten osalta.

majoituksen alustojen alv-sääntöjen päivittäminen sekä yhtenäisen alv-rekisteröinnin käyttöönotto kaikkialla EU:ssa.

Vaikutustenarvioinnin[20] mukaan vuosina 2023–2032 parhaaksi arvioidun poliittisen lähestymistavan eli tehostetun lähestymistavan (jossa yhdistyvät digitaalisten raportointivaatimusten käyttöönotto EU:n tasolla, oletettua suorittajaa koskeva säännös kaikille majoituksen ja matkustajaliikenteen aloille sekä kattavampi laajennetun arvonlisäveron erityisjärjestelmän laajennus, käännetyn verovelvollisuuden käyttöönotto ja IOSS-järjestelmän pakolliseksi tekeminen) odotetaan tuottavan 172–214 miljardin euron nettovaikutukset lähtötasoon verrattuna.

Tehostettu lähestymistapa toisi 50,6 miljardin euron säästöt vuosina 2023–2032: 41,4 miljardia euroa alv-raportoinnista (josta 11 miljardia euroa vanhojen ilmoitusvelvollisuuksien poistamisesta, 24,2 miljardia euroa hajanaisuudesta aiheutuvien kustannusten vähenemisestä, 4,3 miljardia euroa esitäytettyjen alv-ilmoitusten käytöstä ja 1,9 miljardia euroa sähköisestä laskutuksesta), 0,5 miljardia euroa alustatalouden alan järkeistämisestä ja selkeyttämisestä, 8,7 miljardia euroa alv-rekisteröintivelvoitteiden poistamisesta.

Näin ollen on odotettavissa, että EU:n alv-järjestelmä toimii paremmin, kun jäsenvaltiot ovat hyväksyneet nämä toimenpiteet ja panneet ne täysimääräisesti täytäntöön. Jäsenvaltioiden alv-kantojen tehostumisen odotetaan siten tuottavan enemmän tuloja EU:n talousarvioon.

2.3. EU:n taloudellisten etujen suojaaminen

Jäljellä olevien varaumien kehitys vuosina 2016–2022

Varaumat ovat keino suojella EU:n taloudellisia etuja, kunnes komissio saa riittävän varmuuden omista varoista.

Neuvoston asetuksen (ETY, Euratom) N:o 1553/89, sellaisena kuin se on muutettuna, 9 artiklan 2 kohdan mukaan ”7 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja selvityksiä ei enää oikaista kyseessä olevaa varainhoitovuotta seuraavan neljännen vuoden heinäkuun 31 päivän jälkeen, ellei kyseisissä oikaisuissa ole kyse komission tai asianomaisen jäsenvaltion aiemmin tiedoksi antamista kohdista”. Aiemmin tiedoksi annettuja kohtia kutsutaan yleisesti varaumiksi. Varaumalla pidetään avoinna kaikki sellaiseen erään liittyvät menetelmät tai käytetyt tietolähteet, josta komissio ja jäsenvaltio eivät ole päässeet yhteisymmärrykseen. Komissio voi myös esittää varaumia tapauksissa, joissa jäsenvaltiot ovat rikkoneet alv-direktiiviä tai mahdollisesti poikenneet siitä. Myös jäsenvaltiot voivat tehdä varaumia, jos ne ovat eri mieltä komission kanssa.

Varaumat antavat jäsenvaltioille oikeus- ja budjettivarmuuden. Kun vuosittaisen selvityksen erä on vanhentunut (jos siitä ei ole esitetty varaumaa), sitä ei voi muuttaa, eikä kyseiseen erään kohdistu taloudellista vaikutusta vanhentumisen jälkeen.

Varaumien määrä on vähentynyt hieman ajan mittaan (taulukko 9), ja sen odotetaan vähenevän edelleen, koska useimmat varaumat koskevat ennen vuotta 2021 käytössä ollutta järjestelmää. Suurin osa varaumista liittyy vuosittaisten selvitysten kohtiin, jotka eivät ole enää

[20] Komission yksiköiden valmisteluasiakirja SWD(2022) 394 final.

käytössä uudessa järjestelmässä (vuoden 2023 lopussa niitä oli 30 komission esittämistä 37 varaumasta). Nämä varaumat käsitellään ja poistetaan vähitellen. Ne johtuvat uuden järjestelmän käyttöönotosta, minkä vuoksi varaumien määrän odotetaan vähenevän ajan mittaan merkittävästi.

Uuden järjestelmän vuosia (2021–2022) koskevia varaumia oli vuoden 2023 lopussa seitsemän. Kaikki vuosia 2021 ja 2022 koskevat tarkastukset eivät kuitenkaan olleet vielä valmiita tätä kertomusta laadittaessa, joten uuteen järjestelmään liittyvien varaumien määrä saattaa kasvaa vielä hieman[21]. Vuosina 2021 ja 2022 tehdyt varaumat liittyvät pääasiassa alv-direktiivin rikkomisiin ja siitä poikkeamisiin[22]. Osa aiempina vuosina tehdyistä varaumista liittyy selvityksen kohtiin, joita ylläpidetään ja jotka ratkaistaan seuraavien tarkastuskierrosten aikana.

Taulukko 9 – Avoimien alv-varaumien lukumäärä

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Jäsenvaltioiden tekemät	16	15	12	10	17	17	11	13
Komission tekemät	50	53	64	61	61	71	56	37
Rikkomisiin liittyvät	15	14	16	19	19	16	17	16
Yhteensä	81	82	92	90	97	104	84	66
Joista uuteen järjestelmään liittyviä								7

Huomautus: Kunkin vuoden joulukuun 31. päivänä avoinna olevien varaumien määrä (jotka olisi voitu tehdä aiempina vuosina). Liitteessä 7 esitetään myös varaumien jakautuminen jäsenvaltioiden kesken.

Taulukko 10 – Avoimet pitkään maksamattomana olleet VAT-varaumat*

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Jäsenvaltioiden tekemät	4	6	6	7	3	2	1	1
Komission tekemät	2	6	1	4	5	3	9	7
Rikkomisiin liittyvät	3	2	3	4	6	5	4	3
Yhteensä	9	14	10	15	14	10	14	11

Lähde: Euroopan komissio

* Pitkään avoimena olleella varaumalla tarkoitetaan varaumaa, joka on ollut olemassa yli viiden tilikauden ajan.

Vuoden 2016 painotetun keskimääräisen verokannan osalta, jota on käytetty vuoden 2021 alv-perusteisista omien varojen ilmoituksista alkaen, kolmella jäsenvaltiolla on yksi tai useampi varauma. Tämä tarkoittaa, että näiden jäsenvaltioiden painotettu keskimääräinen verokanta on tässä

[21] Vuoden 2021 selvitykset on tarkastettu 22 jäsenvaltion osalta (BE, BG, CZ, DK, DE, IE, EL, HR, IT, CY, LV, LU, HU, NL, AT, PL, PT, RO, SI, SK, FI ja SE), kun taas vuoden 2022 selvitykset on tarkastettu 12 jäsenvaltion osalta (CZ, DK, DE, IE, HR, CY, HU, NL, AT, PL, FI ja SE).

[22] Rikkomisasioihin liittyvien varaumien ratkaiseminen voi kestää kauemmin, koska jotkin niistä odottavat unionin tuomioistuimen oikeudellista analyysia tai päätöksiä.

vaiheessa alustava ja tulee lopulliseksi vasta, kun varauma on poistettu. Nämä jäsenvaltiot ovat Saksa, Kroatia ja Luxemburg[23].

Alv-perusteisiin omiin varoihin liittyvien rikkomisten kehitys vuosina 2016–2022

Omia varoja koskevan lainsäädännön noudattamatta jättäminen johtaa rikkomisiin. Alv-perusteisia omia varoja koskevat rikkomismenettelyt ovat erittäin harvinaisia, ja useimmat mielipide-erot ratkeavat tarkistussyklin aikana, jossa oikaisut ja mukautukset ovat sallittuja neljän vuoden kuluessa. Komissio käynnisti vuosina 2016–2022 yhden rikkomismenettelyn (laatikko 2). Uuden järjestelmän käyttöönotto ei ole vaikuttanut rikkomisiin. Jäädytetyn painotetun keskimääräisen verokannan käyttöönotto ja useimpien hyvitysten poistaminen ovat helpottaneet huomattavasti alv-perusteiden laskemista. Ne saattavat myös rajoittaa erimielisyyksiä jäsenvaltioiden kanssa.

Vaikka rikkomismenettelyt ovat suhteellisen harvinaisia, ne ovat jäsenvaltioiden kannalta voimakkaita kannusteita omia varoja koskevan lainsäädännön noudattamiseksi ja välttämättömiä EU:n omien varojen järjestelmän uskottavuuden kannalta. Näillä menettelyillä varmistetaan jäsenvaltioiden yhdenvertainen kohtelu ja järjestelmällinen tulojen kerääminen.

Laatikko 2: Vireillä olevat rikkomismenettelyt

Komissio käynnisti vuosina 2016–2022 yhden alv-perusteisiin omiin varoihin liittyvän rikkomismenettelyn (Yhdistyneen kuningaskunnan arvonlisäveron erityisjärjestelmää koskeva käytäntö – rikkominen 2020/2316). Arvonlisäveron erityisjärjestelmä (MOSS) otettiin käyttöön 1. tammikuuta 2015, ja sitä jatkettiin siten, että siitä tuli laajennettu arvonlisäveron erityisjärjestelmä 1. heinäkuuta 2021 alkaen. Se kattaa laajemman valikoiman luovutuksia ja suorituksia ja helpottaa asioita entisestään, kuten laatikossa 1 kuvataan. Arvonlisäveron erityisjärjestelmä on valinnainen järjestelmä, jonka avulla verovelvolliset voivat tilittää yleensä useissa jäsenvaltioissa maksettavan arvonlisäveron vain yhdessä jäsenvaltiossa. Arvonlisäveron erityisjärjestelmään sisältyviä palveluja ovat rajat ylittävä televiestintä, televisio- ja radiolähetystoiminta sekä digitaaliset palvelut. Jäsenvaltio, jossa maksu suoritetaan, voi pidättää maksetusta arvonlisäverosta 30 prosenttia vuosina 2015 ja 2016 sekä 15 prosenttia vuosina 2017 ja 2018. Tämä pidätetty alv olisi sisällytettävä alv-perusteisten omien varojen alv-määräytymisperusteeseen.

Yhdistyneen kuningaskunnan kansalliset viranomaiset eivät vuosina 2015–2018 pitäneet arvonlisäveron erityisjärjestelmän pidätyksiä alv:na eivätkä siksi ottaneet niitä huomioon alv-perusteisten omien varojen laskennassa ja maksamisessa. Saatuaan komissiolta perustellun lausunnon marraskuussa 2023 Yhdistynyt kuningaskunta pyysi vastaamisen määräajan pidentämistä ja teki läheistä yhteistyötä komission kanssa selvittääkseen edelleen maksamatta

[23] Liitteessä 7 esitetään myös yksityiskohtaiset tiedot vuoden 2016 painotetun keskimääräisen verokannan prosenttiosuuksista jäsenvaltion ja varauman tilan mukaan. On huomattava, että alv-peruste on Kroatiassa ja Luxemburgissa huomattavasti korkeampi kuin rajattu peruste ja että niiden laskennalliset alv-perusteet korvataan arvolla, joka vastaa 50 prosenttia niiden BKTL:sta. Tämä tarkoittaa, että niiden verokantoihin mahdollisesti tehtävät muutokset eivät vaikuttaisi niiden alv-perusteisten omien varojen maksuosuuksien suuruuteen.

olevien varojen määrän tarkasti ja ratkaistakseen asian. Laajojen keskustelujen jälkeen päästiin sopimukseen ja Yhdistynyt kuningaskunta asetti erääntyneen pääoman käyttöön heinäkuussa 2024 (4,016 miljoonaa Englannin puntaa). Kertynyt korko (3,05 miljoonaa Englannin puntaa) on sisällytetty Yhdistyneen kuningaskunnan syyskuun laskuun, ja komissio voi jatkaa tapauksen muodollista päättämistä, kun laskun viimeinen erä on maksettu (vuoden 2025 ensimmäisellä puoliskolla).

2.4. Jäsenvaltioilta saatu palaute

Komissio lähetti tätä kertomusta valmistellessaan jäsenvaltioille kyselylomakkeen (liite 8) selvittääkseen jäsenvaltioiden näkemyksiä uudesta yksinkertaistetusta alv-perusteisesta omien varojen järjestelmästä. Jäsenvaltioita pyydettiin antamaan uudelle järjestelmälle arvosana, tarkastelemaan järjestelmän piirteitä, joita ne arvostavat eniten/vähiten, ja pohtimaan mahdollisia säästöjä, joita uusi järjestelmä voisi saada aikaan (esimerkiksi työmäärän ja henkilöstön määrän osalta), sekä mahdollisuuksien mukaan kvantifioimaan näitä säästöjä.

UUDEN JÄRJESTELMÄN SAAMAT ARVOSANAT

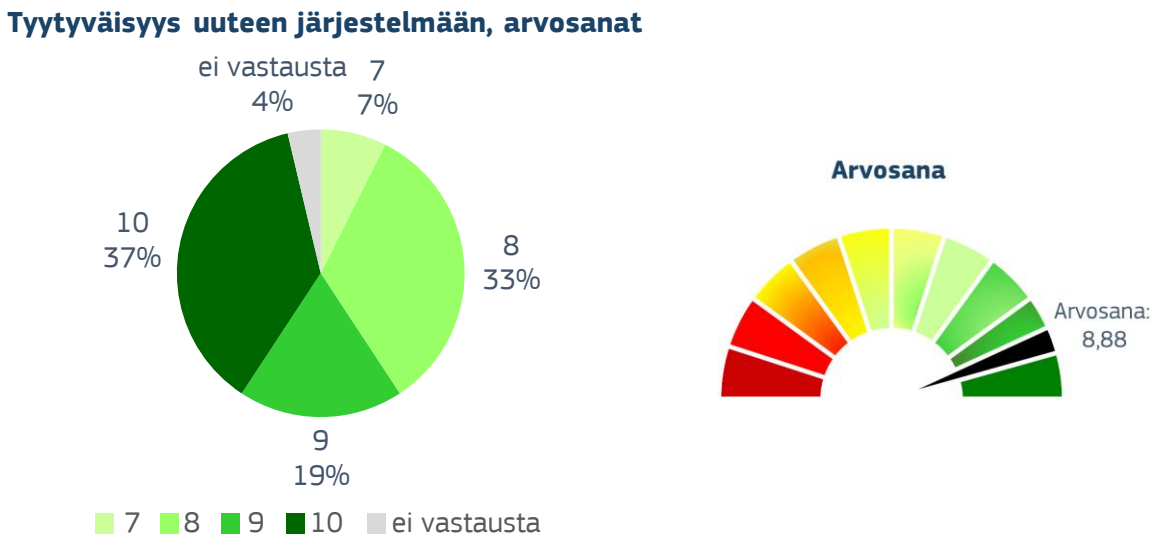
Asteikolla 1–10 (jossa 10 on korkein) 26 jäsenvaltion (yksi jäsenvaltio ei antanut arvosanaa) uudelle järjestelmälle antamien arvosanojen keskiarvo oli 8,9. Arvosanat jaettiin viiteen luokkaan (taulukko 11), ja useimmat (15) vastanneista 26 jäsenvaltiosta ilmoittivat olevansa ”erittäin tyytyväisiä” uuteen järjestelmään, kun taas 11 jäsenvaltiota ilmoitti olevansa ”tyytyväisiä”, ja näistä jäsenvaltioista vain 2 antoi uudelle järjestelmälle arvosanan 7. Jäsenvaltiot korostivat antamiensa arvosanojen yhteydessä erityisen myönteisinä erilaisia näkökohtia. Ne viittasivat siihen, että vuotuisen alv-selvityksen laatimiseen ja tarkastussykliin osallistumiseen kuluu vähemmän aikaa ja vähemmän henkilöresursseja erityisesti jäädytetyn painotetun keskimääräisen verokannan käytön ja hyvitysten/oikaisujen poistamisen ansiosta. Myös pienempää virhealttiutta ja hallinnollisen taakan vähenemistä pidettiin etuina.

Taulukko 11 – Uuden järjestelmän saamat arvosanat

1–2	3–4	5–6	7–8	9–10
Erittäin tyytymätön	**Tyytymätön**	**Ei tyytyväinen eikä tyytymätön**	**Tyytyväinen**	**Erittäin tyytyväinen**
0	0	0	11	15

Lähde: Jäsenvaltioiden vastaukset kyselylomakkeeseen. Yksi jäsenvaltio ei antanut arvosanaa.

Kaavio 4 – Tyytyväisyys uuteen järjestelmään asteikolla 1–10

Lähde: Jäsenvaltioiden vastaukset kyselylomakkeeseen.

UUDEN JÄRJESTELMÄN SUURIMMAT EDUT

Jäsenvaltiot arvostivat eniten sitä, että uutta järjestelmää on helpompi käyttää, koska hyvitykset ja oikaisut on poistettu (16 jäsenvaltiota), eikä painotettua keskimääräistä verokantaa enää tarvitse laskea vuosittain (19 jäsenvaltiota). Jotkin jäsenvaltiot (7) totesivat vaihtelevassa määrin myös, että yksinkertaistettu laskenta on nyt paljon lähempänä todellisia alv-tuloja. Muutamat totesivat myös, että osa aiemmista laskelmista vaati huomattavasti resursseja, vaikka niillä oli vähäinen vaikutus alv-perusteisiin omiin varoihin. Yksi jäsenvaltio oli myös erittäin tyytyväinen siihen, että uusi järjestelmä tarjoaa tasapuolisemmat toimintaedellytykset eri jäsenvaltioiden kesken, koska painotetun keskimääräisen verokannan ja hyvitysten laskennassa käytettäviin erilaisiin menetelmiin ja tietolähteisiin liittyvät eroavuudet eivät ole enää merkityksellisiä. Jäsenvaltiot kommentoivat myönteisesti myös yleistä ajansäästöä, työtaakan ja hallinnollisen taakan kevenemistä (esimerkiksi menettelyyn osallistuvien kansallisten viranomaisten tai muiden ulkoisten tietolähteiden tarjoajien määrän pienenemistä), (odotettuja) myönteisiä vaikutuksia tarkastussykliin (erityisesti oikaisujen/hyvitysten poistamisen vuoksi) sekä selkeitä ja kattavia mallipohjia. Vain yksi jäsenvaltio pyysi helpottamaan laskentamenetelmää entisestään.

UUDEN JÄRJESTELMÄN VÄHITEN ARVOKKAAT PIIRTEET

Vaikka uusi järjestelmä sai myönteisen vastaanoton, muutamat jäsenvaltiot havaitsivat siinä parantamisen varaa. Viisi jäsenvaltiota huomautti erityisesti, että jäädytetyn painotetun keskimääräisen verokannan käyttö ei välttämättä heijasta kansallisen alv-lainsäädännön muutoksia eikä etenkään alv-kannan muutoksia, ja että tämä rajoittaa tarkkuutta. Kolme jäsenvaltiota mainitsi vanhaan järjestelmään liittyvien varaumien taakan, kolme mainitsi epävarmuuden, joka liittyy mahdollisiin tuleviin painotetun keskimääräisen verokannan laskelmiin, yksi jäsenvaltio mainitsi olemassa oleville oikaisuille tarvittavat monimutkaiset laskelmat, joilla on vähäinen taloudellinen vaikutus, ja seitsemän jäsenvaltiota totesi, että verokannan laskemista on jatkettava alv-vajetta koskevan tutkimuksen vuoksi. Kolmetoista jäsenvaltiota ei maininnut mitään vähemmän arvokkaita piirteitä, jotka liittyvät uuteen alv-perusteiseen omien varojen järjestelmään.

UUDEN JÄRJESTELMÄN VAIKUTUS RESURSSEIHIN

Jäsenvaltioista 21 antoi selvästi positiivisen, mutta pääosin yleistasoisen vastauksen uuden järjestelmän vaikutuksesta säästöihin (esimerkiksi henkilöstön, työtaakan ja kustannusten vähenemiseen). Ne vahvistivat yleisesti ottaen alv-selvityksen laatimiseen liittyvän työmäärän huomattavan pienenemisen (useista kuukausista vain muutamaan päivään) ja korostivat aikasäästöjä aiempien oikaisujen/hyvitysten, painotetun keskimääräisen verokannan laskemisen ja ulkoisten tietojen tarjoajien käytön osalta.

Alv-selvitysten laatimisjärjestelmän uudistuksen mahdollistamia säästöjä sekä tarkastusten valmistelua ja niihin osallistumista arvioi 14 jäsenvaltiota. Vastauksista käy ilmi, että käytössä on monenlaisia säästö- ja laskentamenetelmiä. Esimerkiksi säästöjen ilmoitettu määrä vaihteli 0,2–0,3 kokoaikavastaavasta 90 % pienempään työtaakkaan vanhaan järjestelmään varattuihin resursseihin verrattuna.

2.5. Päätelmät

Analyysi osoittaa, että alv-perusteisten omien varojen järjestelmän yksinkertaistaminen on pitkälti saavuttanut tavoitteensa vähentää sekä jäsenvaltioiden että komission hallinnollista taakkaa.

Tiettyjen oikaisujen ja hyvitysten lakkauttaminen vähensi laskelmien monimutkaisuutta vaikuttamatta merkittävästi omien varojen keräämisen pohjana käytettävän alv-määräytymisperusteen arvoon. Lopetettujen oikaisujen vaikutus on enintään 0,1 prosenttia nettotuloista, kun taas lopetettujen hyvitysten osuus yhteenlasketusta alv-perusteesta on enintään 0,6 prosenttia. Rajaamattoman alv-määräytymisperusteen arvo kasvaa jatkuvasti, ja covid-19-pandemiaan liittyvillä makrotaloudellisilla tekijöillä on ollut suuri merkitys viime vuosina.

Samalla uusi alv-perusteisten omien varojen järjestelmä ei ole vaikuttanut alv-perusteisten omien varojen kantamiseen, koska ennustamista, tasapainottamista ja kantamista koskevia sääntöjä ei yksinkertaistamisen käyttöönoton yhteydessä muutettu[24].

Varaumien määrä on vähentynyt hieman ajan mittaan, koska suurin osa hyvityksistä ja oikaisuista on lopetettu. Suurin osa avoimista varaumista liittyy edellisen järjestelmän sittemmin lopetettuihin kohtiin. Kun nämä varaumat on käsitelty ja ne on ratkaistu tulevissa tarkastuksissa, avointen varaumien määrän odotetaan vähenevän merkittävästi, samoin niiden käsittelyyn sekä komissiossa että jäsenvaltioissa tarvittavien hallinnollisten resurssien.

Jäsenvaltiot tunnustivat uudistuksen myönteisen vaikutuksen hallinnolliseen taakkaan. On liian aikaista arvioida ja kvantifioida muutoksesta komissiolle ja jäsenvaltioille seuranneita hallinnollisia säästöjä täysimääräisesti, mutta vaikuttaa siltä, että uusi järjestelmä on tuonut huomattavia hyötyjä ja varmistanut samalla alv-perusteisten omien varojen järjestelmän jatkuvan tehokkuuden. Jotkin jäsenvaltiot ilmaisivat huolensa siitä, että jäädytetyn vuoden 2016 painotetun keskimääräisen verokannan käyttö ei välttämättä heijasta kansallisten alv-kantojen merkittäviä muutoksia, mikä heikentää alv-määräytymisperusteen tarkkuutta.

Verokannan jäädyttäminen vuoden 2016 tasolle voisi luoda kielteisiä taloudellisia kannustimia siinä mielessä, että myöhemmät verokannan leikkaukset (tai veropohjan kaventaminen tai jonkin liiketoimiluokan siirtäminen alhaisempaan alv-luokkaan) voisivat johtaa jäsenvaltion EU:n talousarvioon maksaman maksuosuuden pienenemiseen.

Vuoden 2016 painotetun keskimääräisen verokannan käytön riittävyyttä arvioidaan seuraavassa luvussa.

[24] On huomattava, että omien varojen käyttöön asettamista koskevan asetuksen vuoden 2021 tarkistus, jolla lykättiin loppusuoritusten maksamista ja rajoitettiin viivästyskorkojen vaikutusta, ei liittynyt tässä kertomuksessa analysoitavaan yksinkertaistamiseen.

3. Painotetun keskimääräisen verokannan kehitys vuoden 2016 jälkeen

3.1. Painotetun keskimääräisen verokannan kehitys: 2016–2020

Painotettu keskimääräinen verokanta pysyi vakaana useimmissa jäsenvaltioissa vuosina 2016–2020. Vain Saksassa, Kreikassa ja Kroatiassa tapahtui yli 1 prosenttiyksikön muutoksia vuoden 2016 tasoon verrattuna. Verokannat olivat vuosina 2019 ja 2020 alhaisempia kuin vuonna 2016 pääasiassa covid-19-pandemiaan reagoimisen vuoksi.

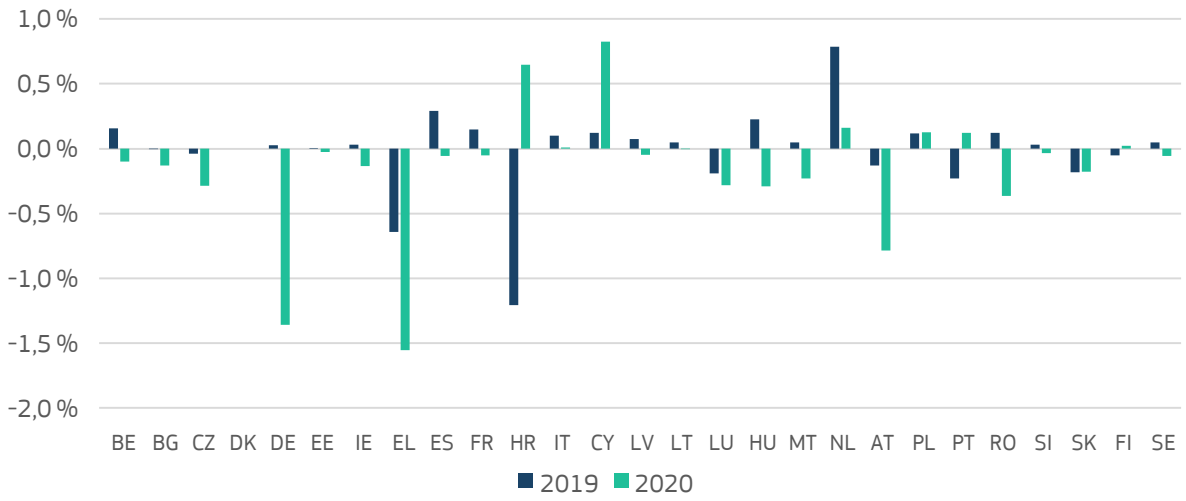
Jäsenvaltioiden painotetut keskimääräiset verokannat kehittyivät yleisesti ottaen yleisten alv-kantojen tai tiettyjen tuotteiden toiseen alv-luokkaan siirtämisen vuoksi. Saksa ja Irlanti laskivat alennettuja ja yleisiä alv-kantojaan, kun taas Itävalta otti käyttöön uuden alennetun verokannan. Monissa maissa käytettiin myös tiettyjä tuoteluokkia koskevia alhaisia tai poikkeuksellisen alhaisia verokantoja[25]. Alennuksia myönnettiin ravintoloille ja hotelleille esimerkiksi Itävallassa, Belgiassa, Bulgariassa, Irlannissa, Kreikassa, Kroatiassa, Liettuassa, Saksassa, Tšekissä ja Unkarissa. Kreikassa ja Tšekissä sovellettiin alennettuja arvonlisäverokantoja matkustajaliikennealaan. Myös kirjojen ja sanomalehtien alv-kantoja alennettiin myös Bulgariassa, Itävallassa, Latviassa, Slovakiassa ja Sloveniassa.

Virkistys- ja kulttuurialan, joka kattaa elokuvateatterit, teatterit ja konsertit, alv:a alennettiin useissa jäsenvaltioissa, kuten Alankomaissa, Bulgariassa, Irlannissa, Italiassa, Kreikassa, Kroatiassa, Luxemburgissa, Maltassa, Puolassa, Ranskassa, Romaniassa, Saksassa, Sloveniassa, Tšekissä, Unkarissa ja Virossa. Sitä vastoin Alankomaiden painotetun keskimääräisen verokannan nousu vuonna 2019 johtui alennetun alv-kannan korottamisesta. Tanska soveltaa vain yhtä alv-kantaa, eikä sen painotettu keskimääräinen verokanta ole muuttunut.[26]

[25] Poikkeuksellisen alhainen verokanta on pienempi kuin 5 prosentin vähimmäisverokanta, ja sitä voidaan soveltaa rajoitettuun määrään tavaroita ja palveluita (alv-direktiivin 98 artiklan 2 kohta).

[26] Liitteessä 12 esitetään jäsenvaltioiden painotettujen keskimääräisten verokantojen kehitys vuosina 2016–2020.

Kaavio 5 – Vuosien 2019–2020 painotetun keskimääräisen verokannan absoluuttinen muutos vuoteen 2016 verrattuna (prosenttiyksikköä)

Lähde: Jäsenvaltioiden alv-selvitykset varainhoitovuosilta 2016, 2019 ja 2020

Laatikko 3: Alv-lainsäädännön muutokset, jotka voivat vaikuttaa painotettuun keskimääräiseen verokantaan

Komissio antoi huhtikuussa 2016 arvonlisäveroa koskevan toimintasuunnitelman *Kohti EU:n yhtenäistä arvonlisäveroaluetta – aika tehdä päätöksiä*[27]. Toimintasuunnitelmassa käsitellään siirtymistä kohti EU:n yhtenäistä alv-aluetta. Alv-direktiiviin on tehty tähän liittyviä muutoksia vuodesta 2016 alkaen useita kertoja (16 direktiiviä muuttavaa direktiiviä on hyväksytty – liite 10). Näiden muutosten vaikutusten odotetaan alkavan näkyä ajan mittaan, ja niillä on tulevina vuosina edelleen perustavanlaatuinen vaikutus alv-järjestelmän ja sisämarkkinoiden toimintaan.

Direktiivien 2006/112/EY ja (EU) 2020/285 muuttamisesta arvonlisäverokantojen osalta 5 päivänä huhtikuuta 2022 annetussa neuvoston direktiivissä (EU) 2022/542 säädetään mahdollisuudesta säilyttää etuuskohteluun perustuvat verokannat tuotteille, joille on jo myönnetty poikkeuksia tietyille jäsenvaltioille, jotta toiset jäsenvaltiot voivat hyötyä kyseisistä poikkeuksista, alle 5 prosentin verokantojen käyttöönotosta (kielletty ennen muutosta) ja mahdollisuudesta soveltaa alhaisempia verokantoja useampaan tuotteeseen. Nämä muutokset voivat vaikuttaa monivuotiseen painotettuun keskimääräiseen verokantaan, joka on tällä hetkellä asetettu vuoden 2016 tasolle.

Monivuotisen painotetun keskimääräisen verokannan riittävyyteen olisivat etenkin vuosina 2020 ja 2021 voineet vaikuttaa direktiivit joilla otettiin käyttöön covid-19-rokotteisiin ja covid-19-taudin in vitro -diagnostiikkaan tarkoitettuihin lääkinnällisiin laitteisiin sovellettavaa

[27] Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle ja Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle arvonlisäveroa koskevasta toimintasuunnitelmasta – Kohti EU:n yhtenäistä arvonlisäveroaluetta – aika tehdä päätöksiä (COM(2016) 0148 final).

arvonlisäveroa koskevia tilapäisiä toimenpiteitä ja tuontia ja tiettyjä luovutuksia ja suorituksia koskevia tilapäisiä vapautuksia covid-19-pandemiaan reagoimiseksi[28].

3.2. Painotetun keskimääräisen verokannan kehitys: Vuosia 2021–2024 koskevat arviot

Jäsenvaltioiden ei ole vuoden 2021 jälkeen enää tarvinnut laskea painotettuja keskimääräisiä verokantoja alv-perusteisia omia varoja varten. Tässä jaksossa arvioidaan näin ollen kyseiset verokannat vuosille 2021–2024, jotta voidaan arvioida kyseisellä kaudella käytetyn vuoden 2016 tason soveltamisen riittävyyttä. Komissio on arvioinut painotetun keskimääräisen verokannan vuoden 2020 jälkeen yksinkertaistetulla laskentamenetelmällä jäsenvaltioiden tosiasiallisten painotettujen keskimääräisten verokantojen käytön sijaan. Tässä menetelmässä käytetään vain kotitalouksien kulutustietoja (laatikko 4).

[28] Neuvoston direktiivi (EU) 2020/2020, annettu 7 päivänä joulukuuta 2020, direktiivin 2006/112/EY muuttamisesta covid-19-pandemian johdosta toteutettavien, covid-19-rokotteisiin ja covid-19-taudin in vitro -diagnostiikkaan tarkoitettuihin lääkinnällisiin laitteisiin sovellettavaa arvonlisäveroa koskevien tilapäisten toimenpiteiden osalta,
Neuvoston direktiivi (EU) 2021/1159, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2021, neuvoston direktiivin 2006/112/EY muuttamisesta tuontia ja tiettyjä luovutuksia ja suorituksia koskevien tilapäisten vapautusten osalta covid-19-pandemiaan reagoimisessa.

Laatikko 4: Painotetun keskimääräisen verokannan yksinkertaistetun menetelmän selitys

Jäsenvaltioiden tekemä painotetun keskimääräisen verokannan laskeminen edellytti vuoteen 2020 saakka runsaasti yksityiskohtaista tietoa esimerkiksi eri menoluokista, niiden alv-kannoista tai verosta vapautetuista alaluokista. Suurin osa näistä tiedoista ei ole valmiiksi saatavilla ilman jäsenvaltioiden yksityiskohtaisia tutkimuksia ja laskelmia. Painotetun keskimääräisen verokannan tärkein määrittävä tekijä on kotitalouksien kulutus. Sen osuus on noin 60–80 prosenttia jäsenvaltioiden arvonlisäveron alaisista menoista. Tiedot kotitalouksien kulutuksesta ovat saatavilla julkisesti Eurostatista osana jäsenvaltioiden kansantalouden tilinpitoa. Yksinkertaistettu painotettu keskimääräinen verokanta perustuu näiden kotitalouksia koskevien tietojen perusteella tehtäviin arvioihin, mutta siinä ei oteta huomioon muita luokkia, kuten valtion hankintoja, kiinteän pääoman bruttomuodostusta eikä yritysten välituotekäyttöä (ks. kulutus jäsenvaltioittain liitteestä 14).
Yksinkertaistetussa painotetussa keskiarvossa (S-WAR) käytetään kotitalouksien kulutustietoihin perustuvan painotetun keskiarvon (HH-WAR) kasvuvauhtia vuodelle N. Se perustuu vuoden B (viitevuosi) todelliseen painotettuun keskimääräiseen verokantaan:

$$S\text{-}WAR_N = WAR_B \times \frac{HH - WAR_N}{HH - WAR_B}$$

Kotitalouksien painotetun keskimääräisen verokannan (HH-WAR) laskee Euroopan komission yhteinen tutkimuskeskus (YTK). Menetelmän yksityiskohtainen kuvaus on liitteessä 15.

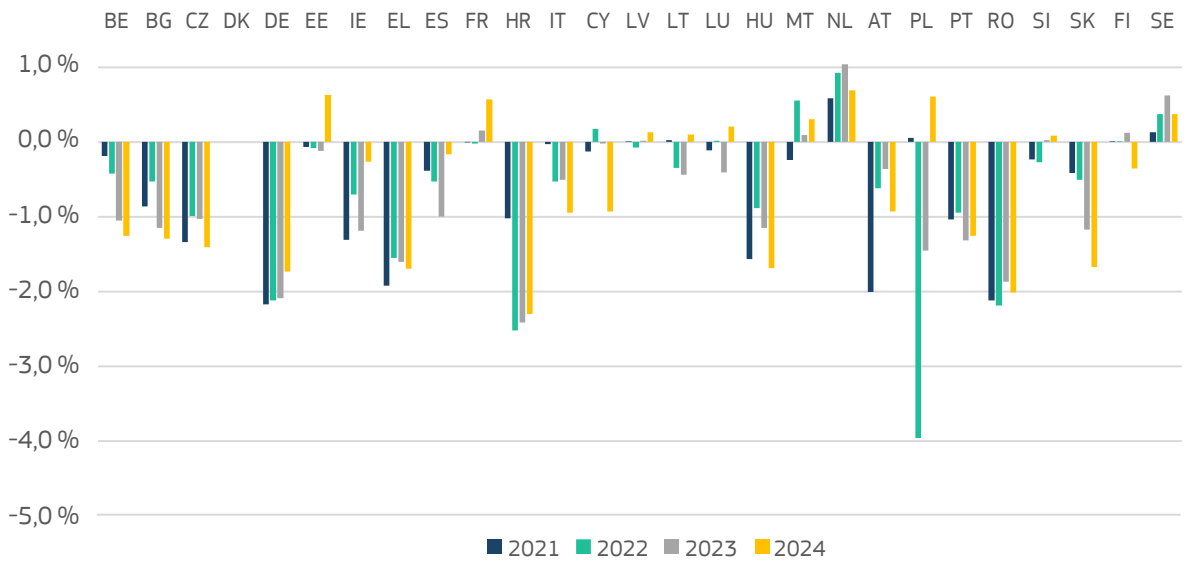
Liitteessä 13 vertaillaan vuoden 2020 yksinkertaistettua painotettua keskimääräistä verokantaa todellisiin verokantoihin.

Näiden arvioiden mukaan jäsenvaltioiden yksinkertaistettu painotettu keskimääräinen verokanta pysyi vuosina 2021–2024 pysyi melko lähellä vuoden 2016 tosiasiallista painotettua keskimääräistä verokantaa. Yksinkertaistettu painotettu keskimääräinen verokanta pysyi 13 jäsenvaltiossa 27 jäsenvaltiosta enintään yhden prosenttiyksikön päässä vuoden 2016 kaikkien tutkittujen vuosien aikana (2021–2024). Painotetussa keskimääräisessä verokannassa havaittiin merkittäviä, yli kahden prosenttiyksikön eroja vain muutamassa maassa: Kroatia, Puola, Romania ja Saksa.

Yksinkertaistetun painotetun keskimääräisen verokannan muutokset arvioidulla aikavälillä johtuvat yleensä kulutustottumusten ja alv-kantojen muutoksista. Usein kyseessä oli sähkön, kaasun tai polttoaineiden alv-kannan alentaminen Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyksen jälkeen seuranneeseen energiapulaan ja siihen liittyviin hinnankorotuksiin reagoimiseksi. Tällaisia alennuksia tehtiin Belgiassa, Bulgariassa, Espanjassa, Italiassa, Irlannissa, Kroatiassa, Portugalissa ja Puolassa. Myös elintarvikkeiden, kuten hedelmien ja vihannesten, alhaisemmat verokannat vaikuttivat muutoksiin Espanjassa, Italiassa, Kroatiassa ja Puolassa. Jotkin maat, kuten Belgia, Irlanti, Romania ja Saksa, ovat kumonneet covid-19-pandemian aikana toteutetut tilapäiset alv-kantojen alennukset, minkä seurauksena niiden painotetut keskimääräiset verokannat ovat nousseet. Myös sähkön, kaasun ja polttoaineiden alv-kantojen alennukset on poistettu joissakin maissa, kuten Puolassa, mikä selittää painotetun keskimääräisen verokannan nousun vuosina 2023 ja 2024.

Liitteessä 11 esitetään kansallisten alv-kantojen muutosten osalta yleiskatsaus kussakin jäsenvaltiossa vuosina 2016–2023 käytetyistä alv-kannoista.

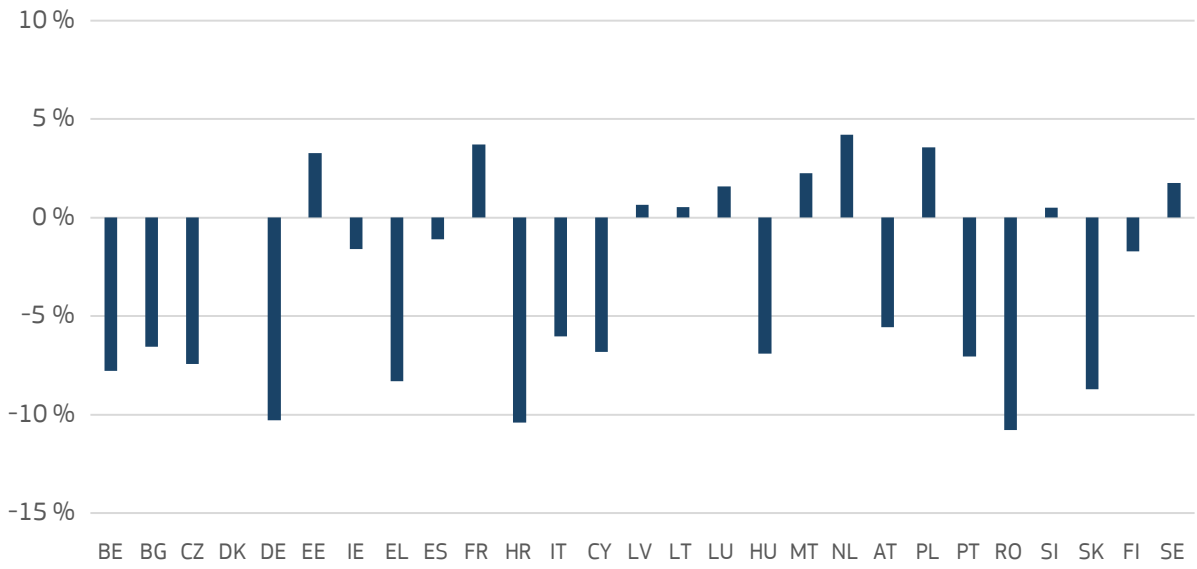
Kaavio 6 – Vuosien 2021–2024 yksinkertaistetun painotetun keskimääräisen verokannan absoluuttinen muutos vuoteen 2016 verrattuna (prosenttiyksikköä)

Lähde: Omat laskelmat.

Vuonna 2024 on odotettavissa, että jäsenvaltiot covid-19-pandemian taloudellisten vaikutusten huomioon ottamiseksi toteuttamat alv-toimenpiteet on pääosin poistettu. Näin ollen vuoden 2016 painotetun keskimääräisen verokannan ja vuoden 2024 yksinkertaistetun verokannan vertailun pitäisi antaa hyödyllistä tietoa vuoden 2016 verokannan riittävyydestä pandemian jälkeen. Useimmissa maissa painotettu keskimääräinen verokanta oli vuonna 2024 alle vuoden 2016 tason, ja monissa maissa se laski 5–10 prosenttia. Lasku oli suurin Kroatiassa, Romaniassa ja Saksassa, noin 10 prosenttia.

Kaavio 7 – Vuoden 2024 yksinkertaistetun painotetun keskimääräisen verokannan suhteellinen muutos vuoteen 2016 verrattuna (prosenttia)

Lähde: Omat laskelmat.

3.3. Painotetun keskimääräisen verokannan analyysia koskevat päätelmät

Yhteenvetona voidaan todeta, että yksinkertaistetun painotetun keskimääräisen verokannan arvioinnin analyysin mukaan vuoden 2016 painotetun keskimääräisen verokannan käyttö vuosina 2021–2024 näyttää olleen riittävää useimpien jäsenvaltioiden osalta. Arviot osoittavat, että niiden maiden määrä, joiden painotettu keskimääräinen verokanta olisi muuten ollut huomattavasti erilainen (ero yli 10 prosenttia), on hyvin pieni.

Tarkastelujaksoon vaikutti useita tapahtumia, jotka voivat vaikuttaa sovellettaviin alv-kantoihin ja siten alv-perusteisiin omiin varoihin. Covid-19-toimenpiteisiin liittyvien alv-kantojen tilapäisten muutosten sekä neuvoston direktiivin (EU) 2022/542 mukaisen alv-kantojen vahvistamista koskevan joustavuuden lisäämisen vuoksi on vaikea arvioida vuoden 2016 jäädytetyn verokannan käytön vaikutusta erikseen. Analyysin mukaan painotetun keskimääräisen verokannan vuotuisen laskennan lopettamisella oli kuitenkin vähäinen vaikutus alv-osuuden oikeudenmukaiseen jakautumiseen EU:n talousarvioon samalla kun se vähensi merkittävästi komission ja jäsenvaltioiden hallinnollista rasitetta.

4. Päätelmät

Tässä kertomuksessa arvioidaan alv-perusteisten omien varojen järjestelmän toimintaa neuvoston asetuksella (EU, Euratom) 2021/769 tehtyjen muutosten jälkeen ja erityisesti jäädytetyn monivuotisen painotetun keskimääräisen verokannan riittävyyttä.

Kuten luvussa 2 on kuvattu, useimpien hyvitysten ja oikaisujen lopettamisella ei ollut merkittävää vaikutusta arvonlisäverosta kertyvien omien varojen perusteen määrään, kun taas avointen varaumien määrä on pienentynyt. Kun huomioon otetaan sekä alv-perusteisten omien varojen yksinkertaistettu laskentamenetelmä että jäädytetyn, vuoden 2016 painotetun keskimääräisen verokannan käyttö, sekä jäsenvaltioiden että komission hallinnollinen taakka on vähentynyt huomattavasti.

Tällä hetkellä kolme jäsenvaltiota käyttää vuoden 2016 väliaikaista verokantaa avointen varaumien vuoksi: Luxemburg, Kroatia ja Saksa (liitteessä 9 esitetään kunkin jäsenvaltion painotettu keskimääräinen verokanta).

Jäädytetyn verokannan riittävyyden osalta luvussa 3 osoitetaan, että vuoden 2016 verokannan käytön arvioitu vaikutus vuosina 2021–2024 johti vain muutamassa jäsenvaltiossa yli yhden prosenttiyksikön poikkeamiin tosiasiallisesta verokannasta. Arvioidut poikkeamat pienenivät kaiken kaikkiaan vuonna 2024 covid-19-pandemian taloudellisten vaikutusten torjumiseksi tehtyjen mukautusten vuoksi. Poikkeamat arvioidusta tasosta vuonna 2024 vaihtelevat +4 %:sta –11 %:iin.

Liitteessä 11 esitetään yleiskatsaus kussakin jäsenvaltiossa vuosina 2016–2023 käytetyistä alv-kannoista.

Liite

Liite 1 Selvitysten yhteenvetotaulukko

Alv-perusteiset omat varat neuvoston asetuksen (ETY, Euratom) 1553/89 mukaan.

Koodi			Negatiivinen	Positiivinen
	Tulot			
R.1	Tulot			
R.2	Viivästysmaksut ja korot			
R.3	Perintäkustannukset			
R.4	Pienet verotettavat yritykset (–)			
R.5.1	Muut oikaisut (+)			
R.5.2	Muut oikaisut (–)			
R.6	Asteittainen veronhuojennus			
R.7.1	Maataloustuottajien vakiokanta (+)			
R.7.2	Maataloustuottajien vakiokanta (–)			
R.8	Nettotulot			
W	Painotettu keskimääräinen verokanta (%)			
IB	Alv-perusteen välisumma			
	Perusteeseen sovellettava hyvitys			
SE.1	Verosta vapautetut pienyritykset (+)			
E.2	Verosta vapautetut pienyritykset (–)			
	Direktiivin 2006/112/EY liite X, A osa			
XA.1	Hammasteknikot			
XA.2	Julkiset radio- ja televisiolaitokset			
XA.3	Olemassa olevat rakennukset ja maapohjat			
XA.4	Matkatoimistot (EU:n ulkopuolella)			
XA.T	Liitteessä X oleva A osa yhteensä			
	Direktiivin 2006/112/EY liite X, B osa			
XB.1	Pääsy urheilutapahtumiin			
XB.2	Vapaiden ammattien harjoittajat			
XB.3	Yleiset telepalvelut			
XB.4	Polttohautausyritykset ja hautaustoimistoyritykset			
XB.5	Sokeat henkilöt			
XB.6	Sodan uhrien muistomerkit			
XB.7	Yksityiset sairaalat			
XB.8	Julkinen vedenjakelu			
XB.9	Uudet rakennukset ja maapohjat			

Koodi			Negatiivinen	Positiivinen
XB.10	Henkilökuljetus (kotimainen osuus)			
XB.11	Ilma-alukset			
XB.12	Sota-alukset			
XB.13	Matkatoimistot (EU:ssa)			
XB.T	Liitteessä X oleva B osa yhteensä			
	Rajoitetut vähennysoikeudet			
RD.C	Henkilöautot			
RD.E	Autoista aiheutuvat menot			
	Muut hyvitykset			
OC.1	Muut hyvitykset			
OC.2	Muut hyvitykset			
OC.3	Muut hyvitykset			
OC.4	Muut hyvitykset			
OC.5	Muut hyvitykset			
OC.6	Muut hyvitykset			
OC.7	Muut hyvitykset			
C.T	Hyvitykset YHTEENSÄ			
Lopullinen alv-pohja				

Lähde: Euroopan komissio

Liite 2 Selvitysten yhteenvetotaulukko

Alv-perusteiset omat varat neuvoston asetuksen (ETY, Euratom) 1553/89, sellaisena kuin se on muutettuna neuvoston asetuksella 2021/769, mukaan.

Koodi	Kuvaus	Käytetty rahayksikkö:
R1	Tulot	
R1.1	Tuloihin kirjaamattomat alv-määrät (+)	
R1.2	Tuloihin kirjatut määrät, jotka eivät ole alv:tä (–)	
NR	Nettotulot	R1+R1.1–R1.2
A	3 artiklan 2 kohdan[29] (a) alakohdan mukainen oikaisu: alueellinen soveltamisala_____ __(+)	
B	3 artiklan 2 kohdan[30] (b) alakohdan mukainen oikaisu: alueellinen soveltamisala_____(+-)	
C_1	Oikaisu 3 artiklan 2 kohdan c alakohta, rikkominen 1 _____(+)	
C_2	Oikaisu 3 artiklan 2 kohdan c alakohta, rikkominen 2 _____(+)	
…	……	
C_n	Oikaisu 3 artiklan 2 kohdan c alakohta, rikkominen n _____(+)	
TC	Oikaisut yhteensä	A+or–B+C_1…C_n
CNR	Oikaistut nettotulot	NR+or–TC
WAR	Monivuotinen painotettu keskimääräinen verokanta (%)[31]	nn,nnnn %
FB	Lopullinen rajaamaton alv-perusteisten omien varojen määräytymisperuste	CNR/WAR

Lähde: Euroopan komissio

[29] Direktiivin 6 artiklassa mainitut alueet ovat Athos-vuori, Kanariansaaret, Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 349 artiklassa ja 355 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut Ranskan merentakaiset departementit (Guadeloupe, Ranskan Guayana, Martinique, Reunion, Saint-Barthelemy, Saint Martin), Ahvenanmaa, Kanaalisaaret, Campione d'Italia, Luganojärven Italialle kuuluvat vesialueet, Helgolandin saari, Büsingenin alue, Ceuta, Melilla ja Livigno.

[30] Direktiivin 7 artiklassa mainitut alueet ovat Monacon ruhtinaskunta, Mansaari ja Yhdistyneen kuningaskunnan suvereniteettiin kuuluvat Akrotirin ja Dhekelian tukikohta-alueet.

[31] Vuoden 2016 lopullinen tai alustava painotettu keskimääräinen verokanta ilmaistuna neljän desimaalin tarkkuudella ennen vuotta 2021 voimassa olleessa alv-perusteisessa omien varojen järjestelmässä.

Liite 3 Hyvitysten ja oikaisujen kuvaus

Nimike	Kuvaus	Tarkoitus	Lainsäädäntöviite
R.2 Sakot ja korot	Sellaisten elementtien jättäminen pois, jotka eivät ole alv:a, mutta jotka kirjataan yhdessä alv:n kanssa	Alv-perusteisten omien varojen tulisi perustua ainoastaan kannettuun alv:oon	Aiemman neuvoston asetuksen N:o 1553/89 2 artiklan 1 kohta ja alv-direktiivin 2 artikla
R.3 Keräyskustannukset			
R.4 Pienet verovelvolliset yritykset	Pienten, liikevaihdoltaan alle 10 000 euron yritysten jättäminen pois	Jäsenvaltiot voivat jättää tällaiset yritykset ulkopuolelle, jos niillä on vaikeuksia soveltaa tavanomaista alv-järjestelmää	Aiemman neuvoston asetuksen N:o 1553/89 2 artiklan 3 kohta ja alv-direktiivin XXI osaston 1 jakson 1 kohta
R.5.1 & R.5.2 Muut oikaisut	Muiden kohtaan R.1 ”Kannetut tulot” positiivisesti tai negatiivisesti vaikuttavien elementtien oikaisu	Alv-perusteisten omien varojen tulisi perustua ainoastaan kannettuun alv:oon. Oikaisuissa vähennetään muut kuin alv-osuudet ja lisätään muualla kirjatut alv-osuudet.	Aiemman neuvoston asetuksen (ETY, Euratom) N:o 1553/89 2 artiklan 1 kohta ja alv-direktiivin 2 artikla
R.6 Asteittainen veronhuojennus	Yritykset, joiden liikevaihto on yli 10 000 euroa, voidaan vapauttaa maksettavan arvonlisäveron maksamisesta liukuvalla asteikolla	Pienten yritysten hallinnollisen taakan keventäminen tavanomaista alv-järjestelmää sovellettaessa	Aiemman neuvoston asetuksen N:o 1553/89 5 artiklan 1 kohta ja alv-direktiivin XXI osaston 1 luvun 1 jakso
R.7.1 ja R.7.2 Maataloustuottajien vakiokanta	Koska tietyt maataloustuottajat hoitavat alv-velvoitteensa eri tavalla, tämän vaikutus on muunnettava positiiviseksi tai negatiiviseksi vaikutukseksi kohtaan R.1 ”Kannetut tulot”.	Maataloustuottajien hallinnollisen taakan keventäminen tavanomaista alv-järjestelmää sovellettaessa	Aiemman neuvoston asetuksen N:o 1553/89 5 artiklan 2 kohta ja alv-direktiivin XXI osaston 2 jakso
SE.1 & SE.2 Verosta vapautetut pienet yritykset	Liikevaihdoltaan yli 10 000 euron pienten yritysten, jotka on vapautettu verosta ja joihin ei näin ollen sovelleta tavanomaisia alv-velvoitteita, ottaminen mukaan	Sellaisten verosta vapautettujen yritysten ottaminen mukaan, joiden liikevaihto on 10 000 eurosta kansallisiin vapautuskynnysarvoihin, ikään kuin niihin olisi sovellettu tavanomaisia alv-velvoitteita	Aiemman neuvoston asetuksen N:o 1553/89 6 artiklan 1 kohta ja alv-direktiivin XXI osaston 1 luvun 1 jakso
XA.1 Hammasteknikot	Tiettyihin sellaisiin luovutuksiin ja suorituksiin liittyvien alv-tulojen jättäminen pois, jotka sisältyvät R.1:een, mutta joiden ei pitäisi sisältyä siihen	Sellaisten jäsenvaltiossa verotettavien luovutusten ja suoritusten jättäminen pois, jotka olisi vapautettava verosta	Aiemman neuvoston asetuksen N:o 1553/89 2 artiklan 2 kohdan toinen luetelmakohta ja 6 artiklan 2 kohdan ensimmäinen luetelmakohta, alv-
XA.2 Julkiset radio- ja televisiolaitokset			
XA.3 Olemassa olevat rakennukset ja maapohjat			

Nimike	Kuvaus	Tarkoitus	Lainsäädäntöviite
XA.4 Matkatoimistot (EU:n ulkopuolella)			direktiivin 370 artikla ja direktiivin liitteessä X oleva A osa
XB.1 Pääsy urheilutapahtumiin	Tiettyihin sellaisiin luovutuksiin ja suorituksiin liittyvien alv-tulojen sisällyttäminen, jotka eivät sisälly R.1:een, mutta joiden pitäisi sisältyä siihen	Alv:n lisääminen takaisin luovutuksiin ja suorituksiin, jotka on vapautettu jäsenvaltiossa verosta, mutta joita olisi verotettava	Aiemman neuvoston asetuksen N:o 1553/89 2 artiklan 2 kohdan kolmas luetelmakohta ja 6 artiklan 2 kohdan toinen luetelmakohta, alv-direktiivin 371 artikla ja liitteessä X oleva B osa
XB.2 Vapaat ammatit			
XB.3 Julkiset televiestintäpalvelut			
XB.4 Krematoriot ja hautaustoimistot			
XB.5 Sokeat henkilöt			
XB.6 Sodan uhrien muistomerkit			
XB.7 Yksityissairaalat			
XB.8 Julkinen vesi			
XB.9 Uudet rakennukset ja maapohjat			
XB.10 Henkilökuljetukset			
XB.11 Ilma-alukset			
XB.12 Sota-alukset			
XB.13 Matkatoimistot			
RD.C Työsuhdehenkilöautot	Tämä hyvitys on jäsenvaltioille valinnainen. Kun yleistä vähennysoikeutta rajoitetaan, on tehtävä negatiivinen oikaisu, koska R.1 ”Kannetut tulot” olisi muuten liian suuri verrattuna muihin jäsenvaltioihin, jossa näiden luovutusten ja suoritusten vähennysoikeutta ei ole rajoitettu	Kohdan R.1 ”Kannetut tulot” mukauttaminen vastaamaan tilannetta, jossa näihin luovutuksiin ja suorituksiin ei sovelleta rajoitettuja vähennysoikeuksia	Aiemman neuvoston asetuksen N:o 1553/89 6 artiklan 4 kohta ja alv-direktiivin 176 artikla
RD.E Työsuhdeautojen kulut			
OC.1 – OC.n Muut hyvitykset	Muut hyvitykset ovat tyypillisesti esimerkiksi rikkomukset, rikkomusten kaltaiset alv-direktiivistä poikkeamiset tai tietyt jäsenvaltioiden alueellisiin erityispiirteisiin liittyvät alv-näkökohdat	Alv:n lisääminen takaisin luovutuksiin ja suorituksiin, joihin ei kohdistu rikkomista tai joita ei muuten kohdella muiden jäsenvaltioiden alv-menettelystä poikkeavalla tavalla	Aiemman neuvoston asetuksen N:o 1553/89 2 artiklan 1 kohta ja alv-direktiivin 2 artikla

Lähde: Euroopan komissio

Liite 4 Alv-perusteisten omien varojen vertailu vuosina 2020 ja 2023 jäsenvaltioissa, joihin sovelletaan perusteen rajausta

	2020			2023		
Maa	Ennen rajaamista	Rajaamisen jälkeen	Ero	Ennen rajaamista	Rajaamisen jälkeen	Ero
	mrd. euroa	mrd. euroa	%	mrd. euroa	mrd. euroa	%
Kroatia	33,212	24,518	–26 %	43,376	36,747	–15 %
Kypros	15,360	9,834	–36 %	19,320	13,391	–31 %
Luxemburg	30,402	21,357	–30 %	41,205	27,719	–33 %
Malta	9,183	5,784	–37 %	9,745	8,403	–14 %
Puola	254,114	248,794	–2 %	359,996	351,380	–2 %
Portugali	102,256	97,793	–4 %	–	–	–
Slovenia	–	–	–	31,842	31,759	0 %

Lähde: Euroopan unionin lisätalousarvion nro 9 varainhoitovuodeksi 2020 lopullinen hyväksyminen (EU, Euratom) 2021/118; Euroopan unionin lisätalousarvion nro 4 varainhoitovuodeksi 2023 lopullinen hyväksyminen (EU, Euratom) 2023/2750.

Huomautus: Rajaamista ei sovelleta muihin jäsenvaltioihin, koska niiden alv-määräytymisperuste on alle 50 prosenttia niiden BKTL:sta.

Liite 5 Alv-perusteen kehitys jäsenvaltioittain (mrd. euroa)

Jäsenvaltio	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Belgia	177	187	195	196	171	207	222
Bulgaria	22	24	26	29	29	34	40
Tšekki	70	81	87	92	89	99	118
Tanska	105	110	115	118	114	148	141
Saksa	1 300	1 357	1 407	1 457	1 432	1 500	1 702
Viro	10	11	12	13	13	15	17
Irlanti	78	86	88	94	78	96	117
Kreikka	70	70	74	79	69	74	89
Espanja	495	508	564	564	500	578	659
Ranska	989	1 057	1 104	1 113	1 043	1 209	1 314
Kroatia	28	30	33	37	31	35	40
Italia	659	702	713	733	645	764	897
Kypros	12	14	16	16	16	16	19
Latvia	11	11	12	13	13	14	18
Liettua	15	17	18	20	18	24	29
Luxemburg	27	27	28	30	30	35	40
Unkari	44	48	54	60	57	60	70
Malta	7	7	8	9	8	7	9
Alankomaat	290	303	326	335	329	381	431
Itävalta	159	168	173	178	173	184	212
Puola	171	224	242	252	238	276	315
Portugali	91	99	104	113	103	106	127
Romania	62	68	78	82	78	86	102
Slovenia	19	20	22	22	20	24	27
Slovakia	28	31	34	36	37	40	45
Suomi	93	96	100	105	102	114	121
Ruotsi	201	205	206	208	219	230	234
Yhteensä	5 231	5 565	5 839	6 006	5 654	6 355	7 154

Lähde: Jäsenvaltioiden alv-selvitykset varainhoitovuosilta 2016–2022

Liite 6 Alv-saldojen kehitys (miljoonaa euroa)*

Jäsenvaltio	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Belgia	12,33	15,02	15,37	-8,42	-57,72	31,76	-13,23
Bulgaria	2,32	4,58	1,92	4,68	5,46	7,14	8,46
Tšekki	5,12	20,69	10,67	8,35	–4,18	9,59	20,28
Tanska	4,54	2,63	–21,97	–9,11	25,42	71,18	4,42
Saksa	–6,57	14,07	14,67	–3,28	106,98	104,48	268,70
Viro	0,14	1,09	0,49	0,65	0,32	3,08	3,00
Irlanti	–9,95	0,84	17,06	2,03	–41,81	11,46	27,42
Kreikka	–53,43	–12,05	–4,82	14,16	0,07	–42,82	41,17
Espanja	67,71	–9,52	128,69	85,19	–73,72	78,88	160,69
Ranska	58,70	98,94	111,62	57,41	27,59	253,03	322,78
Kroatia	2,75	2,88	2,55	2,99	11,28	9,02	11,13
Italia	262,80	145,51	87,06	48,96	–15,63	230,68	580,28
Kypros	1,49	2,37	3,49	1,48	2,32	1,96	4,63
Latvia	1,82	1,54	2,94	3,15	3,25	1,39	6,44
Liettua	1,13	0,71	2,26	3,08	0,74	10,26	17,26
Luxemburg	3,28	4,75	–8,57	–1,97	46,02	11,57	–8,04
Unkari	–1,77	–1,54	8,47	11,37	13,65	11,04	26,90
Malta	0,81	1,38	–0,05	2,76	2,65	2,53	3,61
Alankomaat	17,27	–0,77	7,72	–1,04	17,14	136,32	48,76
Itävalta	5,24	–1,22	5,51	1,65	2,32	16,49	39,83
Puola	–21,72	100,22	100,90	117,91	–12,60	79,52	58,82
Portugali	9,11	6,14	9,15	11,63	2,66	1,80	20,91
Romania	19,50	5,60	10,15	17,41	–6,63	29,37	69,54
Slovenia	1,37	2,74	3,68	0,78	–4,69	5,17	2,74
Slovakia	4,19	5,78	12,34	10,68	8,82	10,81	9,99
Suomi	5,12	7,82	3,68	11,69	–0,13	7,16	114,83
Ruotsi	6,85	3,54	–0,01	7,86	8,13	15,35	7,57
Yhteensä	400,15	423,73	524,96	402,03	67,72	1 108,22	1 858,89

Lähde: EU:n tilinpäätös ja Euroopan komission laskelmat

* Saldojen laskentatulokset muuttavat viimeisimmän käytettävissä olevan vuoden ja aiempien vuosien tietoja vuosittain.

Liite 7 Varaumat jäsenvaltioittain

	Varaumien kokonaislukumäärä 31.12.2023	joista vuosia 2021 ja 2022 koskevat varaumat
Belgia	1	–
Bulgaria	–	–
Tšekki	–	–
Tanska	7	–
Saksa	8	–
Viro	–	–
Irlanti	9	–
Kreikka	5	2
Espanja	–	–
Ranska	2	–
Kroatia	2	–
Italia	3	1
Kypros	–	–
Latvia	–	–
Liettua	–	–
Luxemburg	5	–
Unkari	–	–
Malta	–	–
Alankomaat	4	–
Itävalta	5	–
Puola	–	–
Portugali	–	–
Romania	11	3
Slovenia	–	–
Slovakia	–	–
Suomi	2	1
Ruotsi	1	–
UK	1	–
Yhteensä	66	7

Lähde: Euroopan komissio

Liite 8 Jäsenvaltioille lähetetty kyselylomake

Arvonlisäverosta kertyvien omien varojen lopullisesta yhdenmukaisesta kantomenettelystä annetun neuvoston asetuksen (ETY, Euratom) 1553/89 13 a artiklassa mainittuun kertomukseen liittyvä kyselylomake.

1. Kuinka tyytyväinen olet asteikolla 1–10 arvioituna (10 on korkein arvosana) 30. huhtikuuta 2021 annetulla neuvoston asetuksella (EU, Euratom) 2021/769 käyttöön otettuun uuteen järjestelmään verrattuna vanhaan järjestelmään vuosittaisen selvityksen laatimiseen sekä tarkastuksen valmisteluun ja siihen osallistumiseen tarvittavan ajan/resurssien osalta (koko sykli)?

2. Mitä uuden alv-perusteisten omien varojen järjestelmän ominaisuuksia arvostat eniten?

3. Mitä uuden alv-perusteisten omien varojen järjestelmän ominaisuuksia arvostat vähiten?

4. Onko uuden järjestelmän käyttöönotto vähentänyt henkilömäärää, työtaakkaa, kustannuksia tai muita resursseja?

5. Jos vastaus kysymykseen 4 on kyllä, voitko arvioida selvitysten valmisteluun sekä tarkastusten valmisteluun ja niihin osallistumiseen liittyviä säästöjä määrällisesti (soveltuvin osin kokoaikavastaavan työtaakan, kustannusten tai muiden resurssien kannalta)?

Liite 9 Vuoden 2016 painotetut keskimääräiset verokannat ja niiden tilat

Jäsenvaltio	WAR 2016 (%)	Varaumien lukumäärä	Tila
Belgia	16,1119 %	–	Lopullinen
Bulgaria	19,7258 %	–	Lopullinen
Tšekki	18,9045 %	–	Lopullinen
Tanska	25,0000 %	–	Lopullinen
Saksa*	16,7396 %	1	Alustava
Viro	19,2187 %	–	Lopullinen
Irlanti*	16,2875 %	2	Alustava
Kreikka	20,3585 %	–	Lopullinen
Espanja	14,5883 %	–	Lopullinen
Ranska	15,3663 %	–	Lopullinen
Kroatia*	22,0014 %	1	Alustava
Italia	15,5720 %	–	Lopullinen
Kypros	13,6041 %	–	Lopullinen
Latvia	19,7217 %	–	Lopullinen
Liettua	19,7924 %	–	Lopullinen
Luxemburg	13,0210 %	3	Alustava
Unkari	24,3450 %	–	Lopullinen
Malta	13,5716 %	–	Lopullinen
Alankomaat	16,4194 %	–	Lopullinen
Itävalta	16,6805 %	–	Lopullinen
Puola	17,0229 %	–	Lopullinen
Portugali	17,7076 %	–	Lopullinen
Romania	18,6242 %	–	Lopullinen
Slovenia	17,4687 %	–	Lopullinen
Slovakia	19,1907 %	–	Lopullinen
Suomi	20,6655 %	–	Lopullinen
Ruotsi	21,1007 %	–	Lopullinen

Lähde: Jäsenvaltioiden alv-selvitykset varainhoitovuodelta 2016.

*Tässä liitteessä esitetyt tiedot ovat maaliskuulta 2024. Maaliskuun 2024 jälkeen tehtyjen tarkastusten jälkeen Irlannin verokannasta tuli lopullinen (uusi verokanta on 16,2875). Lisäksi Saksan alustava verokanta muuttui 16,7453:ksi ja Kroatian 22,0578:ksi.

Liite 10 Luettelo neuvoston direktiiveistä, joilla alv-direktiiviä on muutettu vuodesta 2016 lähtien

1. Neuvoston direktiivi (EU) 2016/856, annettu 25 päivänä toukokuuta 2016, yhteisestä arvonlisäverojärjestelmästä annetun direktiivin 2006/112/EY muuttamisesta yleisen verokannan vähimmäistason noudattamista koskevan velvoitteen soveltamisajan osalta.
2. Neuvoston direktiivi (EU) 2016/1065, annettu 27 päivänä kesäkuuta 2016, direktiivin 2006/112/EY muuttamisesta arvosetelien kohtelun osalta.
3. Neuvoston direktiivi (EU) 2017/2455, annettu 5 päivänä joulukuuta 2017, direktiivin 2006/112/EY ja direktiivin 2009/132/EY muuttamisesta palvelujen suorituksia ja tavaroiden etämyyntiä koskevien tiettyjen arvonlisäverovelvoitteiden osalta.
4. Neuvoston direktiivi (EU) 2018/912, annettu 22 päivänä kesäkuuta 2018, yhteisestä arvonlisäverojärjestelmästä annetun direktiivin 2006/112/EY muuttamisesta yleisen verokannan vähimmäistason noudattamista koskevan velvoitteen osalta.
5. Neuvoston direktiivi (EU) 2018/1695, annettu 6 päivänä marraskuuta 2018, yhteisestä arvonlisäverojärjestelmästä annetun direktiivin 2006/112/EY muuttamisesta tiettyjen tavaroiden ja palvelujen petosalttiita luovutuksia ja suorituksia koskevan valinnaisen käännetyn verovelvollisuuden mekanismin ja arvonlisäveropetosten torjunnassa käytettävän nopean reagoinnin mekanismin soveltamisajan osalta.
6. Neuvoston direktiivi (EU) 2018/1713, annettu 6 päivänä marraskuuta 2018, direktiivin 2006/112/EY muuttamisesta kirjojen, sanomalehtien ja aikakauslehtien arvonlisäverokantojen osalta.
7. Neuvoston direktiivi (EU) 2018/1910, annettu 4 päivänä joulukuuta 2018, direktiivin 2006/112/EY muuttamisesta siltä osin kuin on kyse arvonlisäverojärjestelmän tiettyjen sääntöjen yhdenmukaistamisesta ja yksinkertaistamisesta jäsenvaltioiden välisen kaupan verotusta varten.
8. Neuvoston direktiivi (EU) 2019/475, annettu 18 päivänä helmikuuta 2019, direktiivien 2006/112/EY ja 2008/118/EY muuttamisesta Italian kunnan Campione d'Italian sekä Luganojärven Italialle kuuluvien vesialueiden sisällyttämiseksi unionin tullialueeseen ja direktiivin 2008/118/EY alueelliseen soveltamisalaan.
9. Neuvoston direktiivi (EU) 2019/1995, annettu 21 päivänä marraskuuta 2019, direktiivin 2006/112/EY muuttamisesta tavaroiden etämyyntiä ja tiettyjä kotimaisia tavaroiden luovutuksia koskevien säännösten osalta.
10. Neuvoston direktiivi (EU) 2019/2235, annettu 16 päivänä joulukuuta 2019, yhteisestä arvonlisäverojärjestelmästä annetun direktiivin 2006/112/EY ja valmisteveroja koskevasta yleisestä järjestelmästä annetun direktiivin 2008/118/EY muuttamisesta unionin puitteissa toteutettavan puolustustoiminnan osalta.
11. Neuvoston direktiivi (EU) 2020/284, annettu 18 päivänä helmikuuta 2020, direktiivin 2006/112/EY muuttamisesta tiettyjen maksupalveluntarjoajia koskevien vaatimusten käyttöön ottamiseksi.
12. Neuvoston direktiivi (EU) 2020/1756, annettu 20 päivänä marraskuuta 2020, yhteisestä arvonlisäverojärjestelmästä annetun direktiivin 2006/112/EY muuttamisesta siltä osin kuin on kyse verovelvollisten tunnistamisesta Pohjois-Irlannissa.

13. Neuvoston direktiivi (EU) 2020/2020 annettu 7 päivänä joulukuuta 2020, direktiivin 2006/112/EY muuttamisesta covid-19-pandemian johdosta toteutettavien, covid-19-rokotteisiin ja covid-19-taudin in vitro -diagnostiikkaan tarkoitettuihin lääkinnällisiin laitteisiin sovellettavaa arvonlisäveroa koskevien tilapäisten toimenpiteiden osalta.

14. Neuvoston direktiivi (EU) 2021/1159, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2021, neuvoston direktiivin 2006/112/EY muuttamisesta tuontia ja tiettyjä luovutuksia ja suorituksia koskevien tilapäisten vapautusten osalta covid-19-pandemiaan reagoimisessa.

15. Neuvoston direktiivi (EU) 2022/542, annettu 5 päivänä huhtikuuta 2022, direktiivien 2006/112/EY ja (EU) 2020/285 muuttamisesta arvonlisäverokantojen osalta.

16. Neuvoston direktiivi (EU) 2022/890, annettu 3 päivänä kesäkuuta 2022, direktiivin 2006/112/EY muuttamisesta tiettyjen tavaroiden ja palvelujen petosalttiita luovutuksia ja suorituksia koskevan valinnaisen käännetyn verovelvollisuuden mekanismin ja arvonlisäveropetosten torjunnassa käytettävän nopean reagoinnin mekanismin soveltamisajan jatkamisen osalta.

Liite 11 Jäsenvaltioiden alv-kannat

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
BE	6 %, 12 %, 21 %	6 %, 12 %, 21 %	6 %, 12 %, 21 %	6 %, 12 %, 21 %	6 %, 12 %, 21 %	6 %, 12 %, 21 %	6 %, 12 %, 21 %	6 %, 12 %, 21 %
BG	9 %, 20 %	9 %, 20 %	9 %, 20 %	9 %, 20 %	9 %, 20 %	9 %, 20 %	9 %, 20 %	9 %, 20 %
CZ	10 %, 15 %, 21 %	10 %, 15 %, 21 %	10 %, 15 %, 21 %	10 %, 15 %, 21 %	10 %, 15 %, 21 %	10 %, 15 %, 21 %	10 %, 15 %, 21 %	10 %, 15 %, 21 %
DK	25 %	25 %	25 %	25 %	25 %	25 %	25 %	25 %
DE	7 %, 19 %	7 %, 19 %	7 %, 19 %	7 %, 19 %	7 %, 19 %	5/7 %, 16/19 %	7 %, 19 %	7 %, 19 %
EE	9 %, 20 %	9 %, 20 %	9 %, 20 %	9 %, 20 %	9 %, 20 %	9 %, 20 %	5 %, 9 %, 20 %	5 %, 9 %, 20 %
IE	4,8 %, 9 %, 13,5 %, 23 %	4,8 %, 9 %, 13,5 %, 23 %	4,8 %, 9 %, 13,5 %, 23 %	4,8 %, 9 %, 13,5 %, 23 %	4,8 %, 9 %, 13,5 %, 23/21 %	4,8 %, 9 %, 13,5 %, 21/23 %	4,8 %, 9 %, 13,5 %, 23 %	4,8 %, 9 %, 13,5 %, 23 %
EL	6 %, 13 %, 24 %	6 %, 13 %, 24 %	6 %, 13 %, 24 %	6 %, 13 %, 24 %	6 %, 13 %, 24 %	6 %, 13 %, 24 %	6 %, 13 %, 24 %	6 %, 13 %, 24 %
ES	4 %, 10 %, 21 %	4 %, 10 %, 21 %	4 %, 10 %, 21 %	4 %, 10 %, 21 %	4 %, 10 %, 21 %	4 %, 10 %, 21 %	4 %, 10 %, 21 %	4 %, 10 %, 21 %
FR	2,1 %, 5,5 %, 10 %, 20 %	2,1 %, 5,5 %, 10 %, 20 %	2,1 %, 5,5 %, 10 %, 20 %	2,1 %, 5,5 %, 10 %, 20 %	2,1 %, 5,5 %, 10 %, 20 %	2,1 %, 5,5 %, 10 %, 20 %	2,1 %, 5,5 %, 10 %, 20 %	2,1 %, 5,5 %, 10 %, 20 %
HR	5 %, 13 %, 25 %	5 %, 13 %, 25 %	5 %, 13 %, 25 %	5 %, 13 %, 25 %	5 %, 13 %, 25 %	5 %, 13 %, 25 %	5 %, 13 %, 25 %	5 %, 13 %, 25 %
IT	4 %, 5 %, 10 %, 22 %	4 %, 5 %, 10 %, 22 %	4 %, 5 %, 10 %, 22 %	4 %, 5 %, 10 %, 22 %	4 %, 5 %, 10 %, 22 %	4 %, 5 %, 10 %, 22 %	4 %, 5 %, 10 %, 22 %	4 %, 5 %, 10 %, 22 %
CY	5 %, 9 %, 19 %	5 %, 9 %, 19 %	5 %, 9 %, 19 %	5 %, 9 %, 19 %	5 %, 9 %, 19 %	5 %, 9 %, 19 %	5 %, 9 %, 19 %	3 %;5 %, 9 %, 19 %
LV	12 %, 21 %	12 %, 21 %	12 %, 21 %	5 %, 12 %, 21 %	5 %, 12 %, 21 %	5 %, 12 %, 21 %	5 %, 12 %, 21 %	5 %, 12 %, 21 %

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
LT	5 %, 9 %, 21 %	5 %, 9 %, 21 %	5 %, 9 %, 21 %	5 %, 9 %, 21 %	5 %, 9 %, 21 %	5 %, 9 %, 21 %	5 %, 9 %, 21 %	5 %, 9 %, 21 %
LU	3 %, 8 %, 14 %, 17 %	3 %, 8 %, 14 %, 17 %	3 %, 8 %, 14 %, 17 %	3 %, 8 %, 14 %, 17 %	3 %, 8 %, 14 %, 17 %	3 %, 8 %, 14 %, 17 %	3 %, 8 %, 14 %, 17 %	3 %, 7 %, 13 %, 16 %
HU	5 %, 18 %, 27 %	5 %, 18 %, 27 %	5 %, 18 %, 27 %	5 %, 18 %, 27 %	5 %, 18 %, 27 %	5 %, 18 %, 27 %	5 %, 18 %, 27 %	5 %, 18 %, 27 %
MT	5 %, 7 %, 18 %	5 %, 7 %, 18 %	5 %, 7 %, 18 %	5 %, 7 %, 18 %	5 %, 7 %, 18 %	5 %, 7 %, 18 %	5 %, 7 %, 18 %	5 %, 7 %, 18 %
NL	6 %, 21 %	6 %, 21 %	6 %, 21 %	9 %, 21 %	9 %, 21 %	9 %, 21 %	9 %, 21 %	9 %, 21 %
AT	10 %, 13 %, 20 %	10 %, 13 %, 20 %	10 %, 13 %, 20 %	10 %, 13 %, 20 %	5 %, 10 %, 13 %, 20 %	5 %, 10 %, 13 %, 20 %	10 %, 13 %, 20 %	10 %, 13 %, 20 %
PL	5 %, 18 %, 23 %	5 %, 18 %, 23 %	5 %, 18 %, 23 %	5 %, 18 %, 23 %	5 %, 18 %, 23 %	5 %, 18 %, 23 %	5 %, 18 %, 23 %	5 %, 18 %, 23 %
PT	6 %, 13 %, 23 %	6 %, 13 %, 23 %	6 %, 13 %, 23 %	6 %, 13 %, 23 %	6 %, 13 %, 23 %	6 %, 13 %, 23 %	6 %, 13 %, 23 %	6 %, 13 %, 23 %
RO	5 %, 9 %, 20 %	5 %, 9 %, 19 %	5 %, 9 %, 19 %	5 %, 9 %, 19 %	5 %, 9 %, 19 %	5 %, 9 %, 19 %	5 %, 9 %, 19 %	5 %, 9 %, 19 %
SI	9,5 %, 22 %	9,5 %, 22 %	9,5 %, 22 %	9,5 %, 22 %	5 %, 9,5 %, 22 %	5 %, 9,5 %, 22 %	5 %, 9,5 %, 22 %	5 %, 9,5 %, 22 %
SK	10 %, 20 %	10 %, 20 %	10 %, 20 %	10 %, 20 %	10 %, 20 %	10 %, 20 %	10 %, 20 %	10 %, 20 %
FI	10 %, 14 %, 24 %	10 %, 14 %, 24 %	10 %, 14 %, 24 %	10 %, 14 %, 24 %	10 %, 14 %, 24 %	10 %, 14 %, 24 %	10 %, 14 %, 24 %	10 %, 14 %, 24 %
SE	6 %, 12 %, 25 %	6 %, 12 %, 25 %	6 %, 12 %, 25 %	6 %, 12 %, 25 %	6 %, 12 %, 25 %	6 %, 12 %, 25 %	6 %, 12 %, 25 %	6 %, 12 %, 25 %

Lähde: Taxes in Europe -tietokanta, aiemmin julkaistu alv-kantojen luettelo, julkisesti saatavilla olevat tiedot.

Liite 12 Jäsenvaltioiden painotetut keskimääräiset verokannat 2016–2020, %

Jäsenvaltio	2016	2017	2018	2019	2020
Belgia	16,1119	16,0177	15,9033	16,0603	15,9622
Bulgaria	19,7258	19,7290	19,7185	19,7149	19,5845
Tšekki	18,9045	18,8680	18,8187	18,7778	18,4913
Tanska	25,0000	25,0000	25,0000	25,0000	25,0000
Saksa	16,7396	16,7185	16,7355	16,7636	15,4041
Viro	19,2187	19,2257	19,1851	19,1873	19,1596
Irlanti	16,2875	16,3228	16,5002	16,5307	16,3979
Kreikka	20,3585	20,6506	20,6097	19,9687	18,4146
Espanja	14,5883	14,4696	14,3250	14,6177	14,5594
Ranska	15,3663	15,2702	15,2840	15,4303	15,379
Kroatia	22,0014	21,4101	21,5697	20,3610	21,0095
Italia	15,5720	15,4768	15,4872	15,5858	15,5942
Kypros	13,6041	13,2560	12,5966	12,7172	13,5437
Latvia	19,7217	19,8917	19,6934	19,7677	19,7213
Liettua	19,7924	20,0566	19,8387	19,8857	19,8848
Luxemburg	13,0210	12,8644	13,4055	13,2147	12,931
Unkari	24,3450	23,8176	22,9542	23,1810	22,8911
Malta	13,5716	13,6878	13,5302	13,5795	13,3496
Alankomaat	16,4194	16,4882	16,1383	16,9233	17,0848
Itävalta	16,6805	16,6223	16,8065	16,6780	15,892
Puola	17,0229	16,9906	16,9136	17,0331	17,1593
Portugali	17,7076	17,0838	17,0488	16,8203	16,942
Romania	18,6242	16,9892	16,7183	16,8408	16,4777
Slovenia	17,4687	17,4037	17,2777	17,3087	17,2753
Slovakia	19,1907	19,2161	19,1329	18,9486	18,7725
Suomi	20,6655	20,6719	20,6995	20,6476	20,6691
Ruotsi	21,1007	21,1800	21,2425	21,2911	21,2327

Lähde: Jäsenvaltioiden alv-selvitykset varainhoitovuosilta 2016–2020.

Liite 13 Vuoden 2020 yksinkertaistettu painotettu keskimääräinen verokanta verrattuna vuoden 2020 todelliseen painotettuun keskimääräiseen verokantaan

Tässä liitteessä esitetään yksinkertaistetun painotetun keskimääräisen verokannan laskelmat vuodelta 2020 yksinkertaistetun painotetun keskimääräisen verokannan tarkkuuden havainnollistamiseksi ja testaamiseksi. Perustana käytetään vuoden 2019 painotettua keskimääräistä verokantaa.

$$S\text{-}WAR_{2020} = WAR_{2019} \times \frac{HH\text{-}WAR_{2020}}{HH\text{-}WAR_{2019}}$$

Arvion paikkansapitävyyden varmistamiseksi taulukkoon sisältyy vertailu vuoden 2020 todelliseen painotettuun keskimääräiseen verokantaan, jonka jäsenvaltiot ovat ilmoittaneet vuotuisissa selvityksissään ja jonka komissio on todentanut. Yksinkertaistettu painotettu keskimääräinen verokanta on useimpien maiden osalta lähes sama kuin todellinen painotettu keskimääräinen verokanta; verokantojen ero on alle 0,2 prosenttiyksikköä. Kun yksinkertaistettu painotettu keskimääräinen verokanta painotetaan kyseisen maan alv-määräytymisperusteella, se poikkeaa vuoden 2020 todellisesta painotetusta keskimääräisestä verokannasta keskimäärin vain 0,10 prosenttiyksikköä.

Tämän yksinkertaistetun menetelmän käyttö painotetun keskimääräisen verokannan laskemisen sijaan olisi aiheuttanut vähäisiä taloudellisia vaikutuksia. Vuonna 2020 jäsenvaltioiden kokonaisrahoitusosuudet olisivat pienentyneet vain 14,9 miljoonalla eurolla. Useimmissa jäsenvaltioissa maksuosuudet olisivat olleet pienempiä tai ennallaan ylärajamekanismin vuoksi.

Jäsenvaltio	**Yksinkertaistettu WAR 2020**	**Todellinen WAR 2020**	**Ero** (prosenttiyksikköä)	**Yksinkertaistetun WAR:n käytön vaikutus omiin varoihin** (milj. euroa)	**Suhteellinen vaikutus omiin varoihin**
Belgia	16,08 %	15,96 %	0,12 %	3,8	0,7 %
Bulgaria	19,70 %	19,58 %	0,12 %	0,0	0,0 %
Tšekki	18,54 %	18,49 %	0,05 %	0,7	0,3 %
Tanska	25,00 %	25,00 %	0,00 %	0,0	0,0 %
Saksa*	*16,66 %*	*15,40 %*	*1,25 %*	*321,9*	*7,5 %*
Viro	19,19 %	19,16 %	0,03 %	0,1	0,1 %
Irlanti	16,49 %	16,40 %	0,09 %	1,3	0,5 %
Kreikka	17,09 %	18,41 %	-1,32 %	-16,0	-7,7 %
Espanja	14,59 %	14,56 %	0,03 %	3,1	0,2 %
Ranska	15,42 %	15,38 %	0,05 %	9,2	0,3 %
Kroatia	19,48 %	21,01 %	-1,53 %	0,0	0,0 %
Italia	15,58 %	15,59 %	-0,01 %	-1,2	-0,1 %

Jäsenvaltio	Yksinkertaistettu WAR 2020	Todellinen WAR 2020	Ero (prosentti yksikköä)	Yksinkertaistetun WAR:n käytön vaikutus omiin varoihin (milj. euroa)	Suhteellinen vaikutus omiin varoihin
Kypros	12,72 %	13,54 %	-0,82 %	0,0	0,0 %
Latvia	19,79 %	19,72 %	0,06 %	0,1	0,3 %
Liettua	19,91 %	19,88 %	0,02 %	0,1	0,1 %
Luxemburg	13,36 %	12,93 %	0,42 %	0,0	0,0 %
Unkari	22,73 %	22,89 %	-0,16 %	-1,2	-0,7 %
Malta	13,52 %	13,35 %	0,17 %	0,0	0,0 %
Alankomaat	16,94 %	17,08 %	-0,15 %	-8,5	-0,9 %
Itävalta	16,66 %	15,89 %	0,77 %	24,1	4,7 %
Puola	17,05 %	17,16 %	-0,11 %	-4,5	-0,6 %
Portugali	16,79 %	16,94 %	-0,15 %	0,0	0,0 %
Romania	16,70 %	16,48 %	0,22 %	3,0	1,3 %
Slovenia	17,31 %	17,28 %	0,03 %	0,1	0,2 %
Slovakia	18,62 %	18,77 %	-0,15 %	-0,9	-0,8 %
Suomi	20,66 %	20,67 %	-0,01 %	-0,1	0,0 %
Ruotsi	21,29 %	21,23 %	0,06 %	1,7	0,3 %
EU:n keskiarvo			0,25 %	2,9	
EU:n painotettu keskiarvo (alv-kannan mukaan)			0,10 %		
Yhteensä				14,9	

Lähteet: Jäsenvaltioiden alv-selvitykset varainhoitovuosilta 2019 ja 2020, EUROMODin (ks. jäljempänä) kulutustiedot, jotka on kalibroitu kotitalouksien Eurostat-kulutustietoihin COICOPin (yksilöllisen kulutuksen luokittelu käyttötarkoituksen mukaan) 3-numerotason vuosien 2017–2018 kulutusluokan mukaan, Taxes in Europe -tietokanta, alv-kannat COICOPin 5-numerotason vuosien 2019–2020 kulutusluokan mukaan. Omat laskelmat.

*: S-WAR:n ja todellisen WAR:n suuri ero selittyy Saksan osalta vakioverokannan ja alennettujen alv-kantojen alentamisella vuonna 2020, mikä ei näy S-WAR:n perustana olevissa tiedoissa. Saksaa ei sen vuoksi ole otettu huomioon keskiarvoissa eikä kokonaismäärissä.

Liite 14 Arvonlisäveron alaisen kulutuksen jakautuminen eri luokkiin vuonna 2020

	Kotitalouksien kulutus	Valtion hankinnat	Kiinteän pääoman bruttomuodostus	Välituotekäyttö
Belgia	61 %	4 %	16 %	18 %
Bulgaria	75 %	7 %	5 %	14 %
Tšekki	59 %	7 %	13 %	21 %
Tanska	–	–	–	–
Saksa	65 %	5 %	16 %	14 %
Viro	64 %	10 %	17 %	9 %
Irlanti	66 %	7 %	16 %	12 %
Kreikka	85 %	7 %	4 %	4 %
Espanja	74 %	7 %	11 %	8 %
Ranska	62 %	3 %	17 %	17 %
Kroatia	73 %	8 %	9 %	9 %
Italia	72 %	7 %	12 %	9 %
Kypros	59 %	3 %	14 %	24 %
Latvia	75 %	8 %	11 %	6 %
Liettua	81 %	6 %	8 %	5 %
Luxemburg	56 %	3 %	6 %	7 %
Unkari	66 %	12 %	15 %	7 %
Malta	76 %	9 %	9 %	6 %
Alankomaat	60 %	8 %	16 %	16 %
Itävalta	77 %	7 %	9 %	7 %
Puola	73 %	7 %	9 %	11 %
Portugali	75 %	7 %	6 %	12 %
Romania	43 %	5 %	14 %	38 %
Slovenia	70 %	9 %	10 %	10 %
Slovakia	69 %	6 %	10 %	15 %
Suomi	62 %	18 %	9 %	11 %
Ruotsi	58 %	12 %	18 %	13 %

Lähteet: Jäsenvaltioiden alv-selvitykset varainhoitovuodelta 2020. Omat laskelmat.

Liite 15 Yksityiskohtainen selvitys kotitalouksien painotetun keskimääräisen verokannan (HH-WAR) laskemisesta

Tässä liitteessä annetaan yksityiskohtainen selvitys kotitalouksien kulutuksen painotetusta keskimääräisestä verokannasta eli kotitalouksien painotetusta keskimääräisestä verokannasta. Se on tärkein yksinkertaistetun painotetun keskimääräisen verokannan laskemiseen vaikuttava tekijä. Yksinkertaistettu painotettu keskimääräinen verokanta lasketaan siis soveltamalla kotitalouksien painotettua keskimääräistä verokantaa viitevuoden (todelliseen) painotettuun keskimääräiseen verokantaan. YTK Sevillassa on laskenut tämän kotitalouksien painotetun keskimääräisen verokannan.

Sen kulutusmenotiedot on johdettu EUROMODista,[32] joka perustuu EU:n tulo- ja elinolotilastojen (EU-SILC) ja kulutustutkimusten mikrodataan (useimmissa maissa vuosilta 2019 ja 2015). Nämä tulokset voidaan kalibroida vastaamaan Eurostatilta saatavilla olevia kansallisia tilinpidon lukuja (”Final consumption expenditure of households by consumption purpose (COICOP 3-digit)”. Jäsenvaltiot käyttävät vuoden n painotetun keskimääräisen verokannan laskennassa vuoden n–2 kulutustietoja. Tämä tarkoittaa, että kulutustietojen kalibroinnissa on käytetty kansantalouden tilinpidon kulutustietoja vuodelta n–2.

Painotetun keskimääräisen verokannan arviointiin tarvitaan myös eri kulutusluokkien alv-kantoja, jotka on kerätty Euroopan verotietokannasta ja todennettu kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Kullekin 5-numerotason COICOP-luokalle (useimmissa maissa noin 200 luokkaa) määritetään manuaalisesti yksi alv-kanta. Jos käytössä on useita verokantoja (esimerkiksi siksi, että 5-numerotason kategoriapaketissa on useita tuotteita tai verokanta vaihtelee vuoden mittaan), käytetään yleisintä verokantaa[33].

Vapautetut kulutusluokat, jotka eivät vaikuta alv-määräytymisperusteeseen, tunnistetaan verotuksen ja tulliliiton pääosaston vuoden 2019 asiakirjan ”VAT rates applied in the Member States of the European Union” ja alv-direktiivin 2006/112 perusteella. Näiden vapautusten oletetaan pysyvän muuttumattomina vuosien mittaan.

Tämän jälkeen kunkin jäsenvaltion kotitalouksien painotettu keskimääräinen verokanta arvioidaan siten, että alv-velat jaetaan kotitalouksien kulutusmenoilla:

$$HH\text{-}WAR \quad = \frac{VAT^{NA}}{\left(EXP^{NA} - VAT^{NA}\right)}$$

jossa *HH-WAR* on kotitalouksien painotettu keskimääräinen alv-kanta tietyssä jäsenvaltiossa tiettynä vuonna ja VAT^{NA} ja EXP^{NA} ovat arvonlisäverosta vapauttamattomien kulutusmenojen alv-velkojen

[32] EUROMOD on EU:n verojen/etuuksien mikrosimulointimalli, jonka avulla tutkijat ja politiikka-analyytikot voivat tehdä vertailulaskelmia verojen ja etuuksien vaikutuksista kotitalouksien tuloihin ja työnteon kannustimiin kunkin maan väestölle ja koko EU:lle. Tässä esitetyt tulokset perustuvat EUROMODin versioon i6.120. Mallia on alun perin ylläpitänyt, kehittänyt ja hallinnoinut Institute for Social and Economic Research (ISER), ja YTK on vuodesta 2021 lähtien ylläpitänyt, kehittänyt ja hallinnut EUROMODia yhteistyössä Eurostatin ja EU-maiden kansallisten ryhmien kanssa. Olemme velkaa niille monille ihmisille, jotka ovat osallistuneet EUROMODin kehittämiseen. Tulokset ja niiden tulkinta ovat tekijän/tekijöiden vastuulla. Lisätietoja: https://euromod-web.jrc.ec.europa.eu/.

[33] Kunkin jäsenvaltion asiantuntijat tarkastelivat vuoden 2024 verokantoja. Ne olivat kuitenkin laskentahetkellä (heinäkuussa 2024) edelleen alustavia, minkä vuoksi niihin tehdään tarkastuksia, tarkistuksia ja mukautuksia vuoden 2025 alussa julkaistavaan EUROMODin seuraavaan vakaaseen versioon saakka.

ja vastaavasti kulutusmenojen kokonaissummat. Mukaan luetaan kulutusluokat, joiden verokanta on nolla. NA ilmaisee, että VAT ja EXP on kalibroitu kansantalouden tilinpidon mukaan.

Liite 16 Vuosien 2021–2024 yksinkertaistetut painotetut keskimääräiset verokannat, viitevuosi 2019

Jäsenvaltio	2021	2022	2023	2024
Belgia	16,04 %	15,81 %	15,18 %	14,97 %
Bulgaria	18,98 %	19,32 %	18,69 %	18,54 %
Tšekki	17,62 %	17,97 %	17,93 %	17,55 %
Tanska	25,00 %	25,00 %	25,00 %	25,00 %
Saksa	15,76 %	15,82 %	15,85 %	16,24 %
Viro	19,18 %	19,17 %	19,13 %	19,88 %
Irlanti	15,07 %	15,67 %	15,19 %	16,11 %
Kreikka	17,12 %	17,46 %	17,41 %	17,33 %
Espanja	14,24 %	14,09 %	13,63 %	14,46 %
Ranska	15,40 %	15,39 %	15,56 %	15,98 %
Kroatia	19,45 %	18,06 %	18,17 %	18,27 %
Italia	15,53 %	15,03 %	15,06 %	14,62 %
Kypros	12,66 %	12,95 %	12,76 %	11,91 %
Latvia	19,80 %	19,71 %	19,81 %	19,92 %
Liettua	19,84 %	19,47 %	19,38 %	19,92 %
Luxemburg	13,34 %	13,46 %	13,03 %	13,66 %
Unkari	22,63 %	23,30 %	23,03 %	22,50 %
Malta	13,50 %	14,31 %	13,84 %	14,05 %
Alankomaat	16,86 %	17,19 %	17,31 %	16,96 %
Itävalta	15,40 %	16,84 %	17,11 %	16,52 %
Puola	16,97 %	12,99 %	15,47 %	17,52 %
Portugali	16,53 %	16,62 %	16,25 %	16,31 %
Romania	16,73 %	16,67 %	16,99 %	16,84 %
Slovenia	17,27 %	17,23 %	17,52 %	17,59 %
Slovakia	18,63 %	18,54 %	17,87 %	17,38 %
Suomi	20,66 %	20,66 %	20,78 %	20,30 %
Ruotsi	21,29 %	21,53 %	21,78 %	21,53 %
Yksinkertainen keskiarvo	17,46 %	17,42 %	17,40 %	17,48 %
Keskiarvo alv-kannan mukaan painotettuna	16,34 %	16,14 %	16,23 %	16,45 %

Lähde: Euroopan komission laskelmat